

Ειδική έκθεση

Επισήμανση των τροφίμων στην ΕΕ

Οι καταναλωτές μπορούν να χαθούν στον
λαβύρινθο των ετικετών

ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ
ΕΛΕΓΚΤΙΚΟ
ΣΥΝΕΔΡΙΟ

Περιεχόμενα

	Σημείο
Σύνοψη	I-VII
Εισαγωγή	01-09
Τι είναι η επισήμανση των τροφίμων;	01-03
Κανόνες επισήμανσης των τροφίμων	04-06
Είδη πληροφοριών στις ετικέτες	07-08
Ρόλοι και αρμοδιότητες	09
Εμβέλεια και προσέγγιση του ελέγχου	10-14
Παρατηρήσεις	15-84
Το νομικό πλαίσιο της ΕΕ προβλέπει ότι οι ετικέτες των τροφίμων πρέπει να παρέχουν βασικές πληροφορίες, όμως παρουσιάζει αξιοσημείωτα κενά	15-45
Το νομικό πλαίσιο της ΕΕ προβλέπει τη συμπερίληψη βασικών πληροφοριών στις ετικέτες των τροφίμων	16-19
Οι καθυστερήσεις στην επικαιροποίηση του νομικού πλαισίου περιορίζουν την ικανότητα των καταναλωτών να κάνουν τεκμηριωμένες επιλογές	20-45
Οι πληροφορίες στις ετικέτες μπορεί να προκαλούν σύγχυση ή να είναι παραπλανητικές, και η κατανόηση των ετικετών δεν παρακολουθείται συστηματικά	46-59
Οι διαρκώς εξελισσόμενες πρακτικές επισήμανσης επιτείνουν την πολυπλοκότητα και ενδέχεται να προκαλούν σύγχυση ή να παραπλανούν τους καταναλωτές	47-51
Οι ανάγκες των καταναλωτών και ο βαθμός κατανόησης των ετικετών δεν παρακολουθούνται συστηματικά	52-54
Οι καταναλωτές δεν κατανοούν πάντα τις ετικέτες και οι εκστρατείες ευαισθητοποίησης δεν αποτελούν προτεραιότητα	55-59

Τα συστήματα ελέγχων, οι κυρώσεις και η αναφορά στοιχείων εμφανίζουν αδυναμίες	60-84
Εφαρμόζονται συστήματα ελέγχων, τα οποία ωστόσο εμφανίζουν αδυναμίες	62-65
Αδυναμίες στους ελέγχους των προαιρετικών πληροφοριών και του ηλεκτρονικού εμπορίου	66-72
Τα πρόστιμα δεν είναι πάντοτε αποτρεπτικά, αποτελεσματικά ή αναλογικά	73-75
Οι ρυθμίσεις για την αναφορά στοιχείων από τα κράτη μέλη σχετικά με τους επίσημους ελέγχους είναι επαχθείς και η προστιθέμενη αξία δεν είναι σαφής	76-84
Συμπεράσματα και συστάσεις	85-95

Παραρτήματα

Παράρτημα I – Θέματα προς βελτίωση που αναφέρονται στον κανονισμό ΠΤΚ και τον κανονισμό για τους ισχυρισμούς

Παράρτημα II – Παραδείγματα πρακτικών επισήμανσης που μπορούν να παραπλανήσουν τους καταναλωτές

Παράρτημα III – Είδη συστημάτων διατροφικής επισήμανσης στο μπροστινό μέρος της συσκευασίας στην ΕΕ και στο Ηνωμένο Βασίλειο

Συνομογραφίες:

Απαντήσεις της Επιτροπής

Χρονογραμμή

Κλιμάκιο ελέγχου

Σύνοψη

I Οι ετικέτες παρέχουν στους καταναλωτές πληροφορίες σχετικά με το περιεχόμενο των τροφίμων και τους βοηθούν να λαμβάνουν τεκμηριωμένες αποφάσεις κατά την αγορά τους. Η Ευρωπαϊκή Ένωση έχει θεσπίσει κανόνες επισήμανσης που αποσκοπούν στην ενημέρωση των πολιτών σχετικά με το περιεχόμενο και τα χαρακτηριστικά των τροφίμων.

II Η απόφαση για τη διενέργεια του συγκεκριμένου ελέγχου βασίστηκε στο αυξανόμενο ενδιαφέρον του καταναλωτικού κοινού, των θεσμικών οργάνων της ΕΕ και άλλων ενδιαφερόμενων μερών για ενημέρωση σχετικά με τα τρόφιμα. Αξιολογήσαμε κατά πόσον η επισήμανση βοηθά τους Ευρωπαίους καταναλωτές να λαμβάνουν τεκμηριωμένες αποφάσεις όταν αγοράζουν τρόφιμα. Αναλύσαμε το νομικό πλαίσιο της ΕΕ και τον τρόπο με τον οποίο παρακολουθείται ο βαθμός στον οποίο οι καταναλωτές κατανοούν τις πληροφορίες που αναγράφονται στις ετικέτες. Εξετάσαμε επίσης τα συστήματα ελέγχων των κρατών μελών, τον τρόπο με τον οποίο ελέγχουν τη συμμόρφωση των επιχειρήσεων τροφίμων με τους κανόνες επισήμανσης και πώς η Επιτροπή και τα κράτη μέλη αναφέρουν στοιχεία σχετικά με τους ελέγχους αυτούς.

III Συνολικά, καταλήγουμε στο συμπέρασμα ότι η επισήμανση των τροφίμων στην ΕΕ μπορεί να βοηθήσει τους καταναλωτές να κάνουν καλύτερα τεκμηριωμένες επιλογές κατά την αγορά τροφίμων, αλλά το νομικό πλαίσιο της ΕΕ εμφανίζει σημαντικά κενά, καθώς και αδυναμίες όσον αφορά την παρακολούθηση, την αναφορά στοιχείων, τα συστήματα ελέγχων και τις κυρώσεις. Αυτό έχει ως αποτέλεσμα οι καταναλωτές να βρίσκονται αντιμέτωποι με ετικέτες οι οποίες μπορεί να προκαλούν σύγχυση, να είναι παραπλανητικές ή ενδεχομένως δυσνόητες.

IV Διαπιστώσαμε ότι το νομικό πλαίσιο της ΕΕ προβλέπει τη συμπερίληψη βασικών πληροφοριών στις ετικέτες των τροφίμων, αλλά οι επτά από τις 11 προγραμματισμένες επικαιροποιήσεις δεν έχουν ολοκληρωθεί. Τα κράτη μέλη έχουν υλοποιήσει διάφορες πρωτοβουλίες για να αντισταθμίσουν ορισμένα από τα κενά του ενωσιακού πλαισίου. Η κατάσταση αυτή περιορίζει την ικανότητα των καταναλωτών να κάνουν τεκμηριωμένες επιλογές και δημιουργεί ανισότητες στο εσωτερικό της ΕΕ όσον αφορά την πρόσβαση των καταναλωτών σε ορισμένες πληροφορίες σχετικά με τα τρόφιμα.

V Διαπιστώσαμε επίσης ότι νέες πρακτικές επισήμανσης που εφαρμόζουν επιχειρήσεις τροφίμων περιπλέκουν περαιτέρω την κατάσταση και μπορούν να προκαλέσουν σύγχυση ή να παραπλανήσουν τους καταναλωτές. Η Επιτροπή και τα κράτη μέλη δεν παρακολουθούν συστηματικά τις ανάγκες των καταναλωτών ή τον βαθμό στον οποίο κατανοούν τις ετικέτες. Ωστόσο, υπάρχουν στοιχεία που αποδεικνύουν ότι δεν τις κατανοούν πάντα. Σημαντικό ρόλο στην αντιμετώπιση αυτού του προβλήματος διαδραματίζουν η ενημέρωση και η εκπαίδευση των καταναλωτών. Ωστόσο, οι σχετικές εκστρατείες ευαισθητοποίησης των κρατών μελών είναι σποραδικές.

VI Τα κράτη μέλη υποχρεούνται να θεσπίσουν συστήματα ελέγχων και να μεριμνούν για την ορθή εφαρμογή των κανόνων επισήμανσης από τις επιχειρήσεις τροφίμων. Τα συστήματα αυτά έχουν τεθεί σε εφαρμογή, όμως οι έλεγχοι σχετικά με τις προαιρετικές πληροφορίες και το ηλεκτρονικό λιανικό εμπόριο είναι ανεπαρκείς. Όσον αφορά τις παραβάσεις, τα πρόστιμα δεν είναι πάντα αποτρεπτικά, αποτελεσματικά ή αναλογικά. Τα κράτη μέλη και η Επιτροπή παρουσιάζουν στοιχεία σχετικά με τα αποτελέσματα των ελέγχων τους, αλλά διαπιστώσαμε ότι οι σχετικές απαιτήσεις είναι επαχθείς και η προστιθέμενη αξία ασαφής.

VII Συνιστούμε στην Επιτροπή:

- να καλύψει τα κενά στο νομικό πλαίσιο της ΕΕ σχετικά με την επισήμανση των τροφίμων·
- να εντείνει τις προσπάθειες για την ανάλυση των πρακτικών επισήμανσης·
- να παρακολουθεί τις προσδοκίες των καταναλωτών και να λάβει μέτρα για τη βελτίωση της κατανόησης των ετικετών·
- να ενισχύσει τους ελέγχους των κρατών μελών σχετικά με τα προαιρετικά σήματα και το ηλεκτρονικό λιανικό εμπόριο·
- να βελτιώσει τη διαδικασία αναφοράς στοιχείων σχετικά με την επισήμανση των τροφίμων.

Εισαγωγή

Τι είναι η επισήμανση των τροφίμων;

01 Οι ετικέτες παρέχουν στους καταναλωτές πληροφορίες σχετικά με το περιεχόμενο των τροφίμων και τους βοηθούν να λαμβάνουν τεκμηριωμένες αποφάσεις όταν αγοράζουν τρόφιμα. Σύμφωνα με τον ενωσιακό ορισμό, ως «ετικέτα» νοείται «οποιαδήποτε σήμανση, εμπορικό σήμα, σήμα, εικόνα ή άλλη περιγραφή, η οποία είναι γραπτή, έντυπη, διάτρητη, σημειωμένη, ανάγλυφη ή αποτυπωμένη ή προσηρτημένη στη συσκευασία ή στον περιέκτη του τροφίμου»¹.

02 Οι ετικέτες παρέχουν πληροφορίες σχετικά με τη θρεπτική αξία, τους πιθανούς κινδύνους (αλλεργιογόνα) και την ασφαλή κατανάλωση ενός προϊόντος (σήμανση της ημερομηνίας). Επίσης, αποτελούν σημαντικό μέσο διαφήμισης, που χρησιμοποιείται για να καταστήσει το προϊόν ελκυστικότερο για τους υποψήφιους αγοραστές, εστιάζοντας σε ορισμένες ιδιότητές του, όπως λόγου χάριν το γεγονός ότι είναι υγιεινό, βιολογικό ή χωρίς γλουτένη.

03 Τα τελευταία χρόνια, το δικαίωμα των καταναλωτών για ολοκληρωμένη και ακριβή ενημέρωση σχετικά με τα τρόφιμα αποκτά όλο και μεγαλύτερη σημασία, δεδομένου και του αυξανόμενου ενδιαφέροντος για την υγεία και την ευεξία, τη βιωσιμότητα και τη διαφάνεια. Παράλληλα, οι πρακτικές εμπορικής προώθησης εξελίσσονται και το εύρος επιλογών στα τρόφιμα αυξάνεται.

¹ Άρθρο 2 του [κανονισμού \(ΕΕ\) αριθ. 1169/2011](#) του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 25ης Οκτωβρίου 2011, σχετικά με την παροχή πληροφοριών για τα τρόφιμα στους καταναλωτές.

Κανόνες επισήμανσης των τροφίμων

04 Η Ευρωπαϊκή Ένωση έχει θεσπίσει νομικό πλαίσιο που αποσκοπεί στην ενημέρωση των πολιτών σχετικά με το περιεχόμενο και τα χαρακτηριστικά των τροφίμων, κυρίως μέσω πρακτικών που αφορούν την επισήμανση. Σύμφωνα με τη Συνθήκη για τη λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης, η ΕΕ οφείλει να διασφαλίζει υψηλό επίπεδο προστασίας των καταναλωτών, και συγκεκριμένα να προστατεύει την υγεία, την ασφάλεια και τα οικονομικά τους συμφέροντα, καθώς και να προωθεί το δικαίωμά τους για ενημέρωση².

05 Η παροχή στους καταναλωτές πληροφοριών για τα τρόφιμα ρυθμίζεται μέσω ενός συνόλου οριζόντιων κανόνων (βλέπε [γράφημα 1](#)), όπως ο κανονισμός του 2002 για τη γενική νομοθεσία για τα τρόφιμα³, ο κανονισμός του 2006 για τους ισχυρισμούς διατροφής και υγείας⁴, και ο [κανονισμός του 2011 σχετικά με την παροχή πληροφοριών για τα τρόφιμα στους καταναλωτές](#) (κανονισμός ΠΤΚ). Ο τελευταίος ορίζει ότι οι πληροφορίες για τα τρόφιμα πρέπει να είναι ακριβείς, σαφείς και κατανοητές, ενώ δεν πρέπει να είναι παραπλανητικές ή διφορούμενες, ούτε να προκαλούν σύγχυση στον καταναλωτή⁵. Η επισήμανση των τροφίμων στην ΕΕ διέπεται επίσης από ένα σύνολο κάθετων κανόνων που καθορίζουν απαιτήσεις για συγκεκριμένα τρόφιμα (οίνος, αυγά, μέλι, ελαιόλαδο, τροφές για μικρά παιδιά, κ.λπ.).

² Άρθρο 169 της Συνθήκης για τη λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης.

³ Κανονισμός (ΕΚ) αριθ. 178/2002 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 28ης Ιανουαρίου 2002, για τον καθορισμό των γενικών αρχών και απαιτήσεων της νομοθεσίας για τα τρόφιμα.

⁴ Κανονισμός (ΕΚ) αριθ. 1924/2006 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 20ής Δεκεμβρίου 2006, σχετικά με τους ισχυρισμούς επί θεμάτων διατροφής και υγείας που διατυπώνονται για τα τρόφιμα.

⁵ Άρθρα 7 και 36 του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 1169/2011.

Γράφημα 1 – Κανόνες επισήμανσης των τροφίμων στην ΕΕ

Ρύθμιση σε επίπεδο ΕΕ

Δέσμη **οριζόντιων κανόνων** που ρυθμίζουν την παροχή πληροφοριών σχετικά με τα τρόφιμα

-

Κανονισμός του 2022 για τη γενική νομοθεσία για τα τρόφιμα
 Το γενικό πλαίσιο για την ανάπτυξη νομοθεσίας σχετικά με τα τρόφιμα σε ενωσιακό και εθνικό επίπεδο
-

Κανονισμός του 2006 για τους ισχυρισμούς διατροφής και υγείας
 Κανόνες για τους ισχυρισμούς διατροφής και υγείας
-

Κανονισμός του 2011 σχετικά με την παροχή πληροφοριών για τα τρόφιμα στους καταναλωτές
 Οι γενικές αρχές, απαιτήσεις και αρμοδιότητες όσον αφορά τις πληροφορίες για τα τρόφιμα και, ειδικότερα, την επισήμανση των τροφίμων
-

Άλλοι κανονισμοί
 σχετικά με τα πρόσθετα, τον τόπο καταγωγής, κ.λπ.
-

Κανονισμός του 2013 για τη θέσπιση κοινής οργάνωσης των αγορών
 Καθορίζει τα πρότυπα εμπορίας των προϊόντων, συμπεριλαμβανομένων των απαιτήσεων επισήμανσης

Δέσμη **κάθετων κανόνων** που καθορίζουν τις απαιτήσεις για συγκεκριμένα τρόφιμα

Ο **κανονισμός ΠΤΚ** δίνει στα κράτη μέλη τη δυνατότητα να ρυθμίζουν σε εθνικό επίπεδο θέματα που δεν ρυθμίζονται σε ενωσιακό, υπό την προϋπόθεση της συμμόρφωσής τους με τους γενικούς κανόνες του κανονισμού για την επισήμανση

Ρύθμιση σε επίπεδο κρατών μελών

Δέσμη **οριζόντιων** και **κάθετων** κανόνων σχετικά με συγκεκριμένα θέματα όπως η επισήμανση της καταγωγής ή η γλώσσα της ετικέτας

Πηγή: ΕΕΣ.

06 Πέραν των εν λόγω κανόνων της ΕΕ, ο κανονισμός ΠΤΚ παρέχει στα κράτη μέλη τη δυνατότητα να ρυθμίζουν σε εθνικό επίπεδο συγκεκριμένα θέματα, όπως η επισήμανση της καταγωγής ή η γλώσσα της ετικέτας. Οι πληροφορίες αυτές πρέπει να συμμορφώνονται με τους γενικούς κανόνες για την επισήμανση που καθορίζονται στον εν λόγω κανονισμό (βλέπε σημείο **05**).

Είδη πληροφοριών στις ετικέτες

07 Σύμφωνα με τον κανονισμό ΠΤΚ, οι ετικέτες των προσυσκευασμένων τροφίμων (δηλαδή των τροφίμων που έχουν τοποθετηθεί σε συσκευασία πριν από τη διάθεσή τους προς πώληση) πρέπει να περιλαμβάνουν ορισμένες υποχρεωτικές πληροφορίες. Συνήθως δε περιλαμβάνουν και «προαιρετικές πληροφορίες» για την ενημέρωση και την προσέλκυση του καταναλωτικού κοινού. Τέτοιου είδους πληροφορίες μπορούν να περιλαμβάνονται υπό την προϋπόθεση ότι συμμορφώνονται με τους γενικούς κανόνες του κανονισμού ΠΤΚ (βλέπε σημείο **05**).

08 Όπως φαίνεται στο [γράφημα 2](#), ενώ οι υποχρεωτικές πληροφορίες επικεντρώνονται κυρίως στην υγεία και την ασφάλεια, τα προαιρετικά στοιχεία μπορεί να αφορούν ένα μεγάλο εύρος πληροφοριών, από οικολογικούς ισχυρισμούς έως εικόνες. Στο [γράφημα 3](#) παρουσιάζεται ένα ενδεικτικό παράδειγμα.

Γράφημα 2 – Επισκόπηση των υποχρεωτικών και προαιρετικών πληροφοριών και του τρόπου με τον οποίο ρυθμίζονται

Πηγή: ΕΕΣ.

Γράφημα 3 – Παράδειγμα υποχρεωτικών και προαιρετικών πληροφοριών σε ετικέτα προϊόντος

Υποχρεωτικές πληροφορίες

- 1 Ονομασία του τροφίμου
- 5 Σήμανση της ημερομηνίας
- 6 Διατροφική δήλωση
- 7 Όνομα / Εμπορική επωνυμία του υπεύθυνου της επιχείρησης τροφίμων
- 8 Οδηγίες χρήσης / αποθήκευσης
- 9 Κατάλογος συστατικών / Αλλεργιογόνα
- 10 Καθαρή ποσότητα

Προαιρετικές πληροφορίες

- 2 Ισχυρισμός διατροφής
- 3 Χώρα καταγωγής
- 4 Διατροφική επισήμανση (στο μπροστινό μέρος της συσκευασίας)

The image shows a tub of butter with a label. The label features a landscape with cows and a swirl of butter. Numbered callouts point to specific elements: 1 points to the product name 'ΒΟΥΤΥΡΟ με μειωμένα λιπαρά', 2 to the health claim 'Πηγή Ω-3 λιπαρών οξέων', 3 to the origin 'ΠΑΡΑΣΚΕΥΑΖΕΤΑΙ ΣΤΗ ΒΟΥΤΥΡΙΑ', 4 to the Nutri-Score logo, 5 to the expiration date '20/09/2024', 6 to the nutrition table, 7 to the manufacturer 'Happyfarm Inc...', 8 to the storage instruction 'Να φυλάσσεται σε θερμοκρασία κάτω των 7°C', 9 to the ingredients list, and 10 to the net weight '250 g'.

ΒΟΥΤΥΡΟ με μειωμένα λιπαρά (41 %)

Ανάλωση κατά προτίμηση πριν από: 20/09/2024

ΔΙΑΤΡΟΦΙΚΕΣ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΕΣ (ανά 100g)

Ενέργεια	1582 kJ (384 kcal)
Συνολικά λιπαρά	41,0 g
Κορεσμένα λιπαρά	24,8 g
Ωμέγα 3	154 mg
Συνολικοί υδατάνθρακες	3,5 g
Σάκχαρα	0,4 g
Εδώδιμες ίνες	0,2 g
Πρωτεΐνη	0,3 g
Αλάτι	0,3 g

Happyfarm Inc, Milk Street 23, 43110 Cheesy, Βουτυρία

Να φυλάσσεται σε θερμοκρασία κάτω των 7°C

ΣΥΣΤΑΤΙΚΑ:

Νερό, συμπυκνωμένο βούτυρο (ΓΑΛΛΑ), τροποποιημένο άμυλο, αρωματικές ύλες, πρωτεΐνες ΓΑΛΑΚΤΟΣ, ίνες ΒΡΩΜΗΣ, αλάτι, ιχθυέλαιο (2,8 %), ΓΑΛΑΚΤΙΚΟ συμπύκνωμα, συντηρητικό (σορβικό κάλιο).

e 250 g

Ρόλοι και αρμοδιότητες

09 Διάφορες οντότητες ασχολούνται με την επισήμανση των τροφίμων στην ΕΕ.

- Οι υπεύθυνοι επιχειρήσεων τροφίμων (εφεξής «επιχειρήσεις τροφίμων») πρέπει να διασφαλίζουν ότι τα προϊόντα τους συμμορφώνονται με τις απαιτήσεις της νομοθεσίας για τα τρόφιμα.
- Τα κράτη μέλη εφαρμόζουν τη νομοθεσία για τα τρόφιμα και οφείλουν να παρακολουθούν και να ελέγχουν κατά πόσον οι επιχειρήσεις τροφίμων συμμορφώνονται με τις σχετικές απαιτήσεις σε όλα τα στάδια παραγωγής, επεξεργασίας και διανομής. Για τον σκοπό αυτό, σύμφωνα με τον κανονισμό για τους επίσημους ελέγχους⁶, εφαρμόζουν σύστημα ελέγχων και καθορίζουν τους κανόνες για τις κυρώσεις που εφαρμόζονται σε περίπτωση παραβάσεων της νομοθεσίας για τα τρόφιμα. Τα κράτη μέλη οφείλουν να αναφέρουν σε ετήσια βάση στοιχεία στην Επιτροπή σχετικά με την εφαρμογή των επίσημων ελέγχων τους.
- Η Επιτροπή υποχρεούται να παρακολουθεί τις επιδόσεις του νομικού πλαισίου της ΕΕ για την επισήμανση των τροφίμων και δύναται να προτείνει την επικαιροποίησή του. Οφείλει επίσης να διασφαλίζει την αποτελεσματικότητα των συστημάτων ελέγχων σε εθνικό επίπεδο και να διαχειρίζεται την ηλεκτρονική πλατφόρμα του συστήματος έγκαιρης προειδοποίησης για τα τρόφιμα και τις ζωοτροφές (iRASFF), όπου τα κράτη μέλη πρέπει να κοινοποιούν κινδύνους που αφορούν τα τρόφιμα.
- Η Ευρωπαϊκή Αρχή για την Ασφάλεια των Τροφίμων παρέχει στην Επιτροπή ανεξάρτητες επιστημονικές και τεχνικές συμβουλές σε τομείς που μπορεί να έχουν άμεσο ή έμμεσο αντίκτυπο στην επισήμανση των τροφίμων.

⁶ Κανονισμός (ΕΕ) 2017/625 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 15ης Μαρτίου 2017, για τους επίσημους ελέγχους.

Εμβέλεια και προσέγγιση του ελέγχου

10 Στην παρούσα έκθεση εξετάζεται κατά πόσον η επισήμανση των τροφίμων στην ΕΕ βοηθά τους καταναλωτές να λαμβάνουν τεκμηριωμένες αποφάσεις όταν αγοράζουν τρόφιμα. Εξετάσαμε το νομικό πλαίσιο της ΕΕ και τον τρόπο με τον οποίο παρακολουθείται ο βαθμός κατανόησης των ετικετών από το καταναλωτικό κοινό. Επίσης, εξετάσαμε τα συστήματα ελέγχων των κρατών μελών και τον τρόπο με τον οποίο ελέγχουν τη συμμόρφωση των επιχειρήσεων τροφίμων με τους κανόνες επισήμανσης, καθώς και πώς η Επιτροπή και τα κράτη μέλη παρουσιάζουν στοιχεία σχετικά με τους ελέγχους αυτούς. Ο έλεγχός μας επικεντρώθηκε ειδικά στην επισήμανση των προσυσκευασμένων τροφίμων.

11 Η απόφαση για τη διενέργεια του συγκεκριμένου ελέγχου βασίστηκε στο αυξανόμενο ενδιαφέρον των καταναλωτών, των θεσμικών οργάνων της ΕΕ και άλλων ενδιαφερόμενων μερών για ενημέρωση σχετικά με τα τρόφιμα. Οι επιλογές στις οποίες προβαίνουν οι καταναλωτές βάσει των ετικετών ενδέχεται να έχουν επιπτώσεις στην υγεία και την ευημερία τους. Στο πλαίσιο της στρατηγικής «Από το αγρόκτημα στο πιάτο», η Επιτροπή ανακοίνωσε την αναθεώρηση του κανονισμού ΠΤΚ. Τα ευρήματα και οι συστάσεις μας προσδοκούμε να αξιοποιηθούν στο πλαίσιο των συζητήσεων για την εν λόγω αναθεώρηση.

12 Το ζήτημα της επισήμανσης των τροφίμων δεν έχει αποτελέσει στο παρελθόν αντικείμενο ειδικών εργασιών του ΕΕΣ. Ωστόσο, ο έλεγχός μας συμπληρώνει παλαιότερες εκθέσεις. Το 2019, εξετάσαμε τον τρόπο με τον οποίο η πολιτική για την ασφάλεια των τροφίμων προστατεύει τους πολίτες από χημικούς παράγοντες κινδύνου⁷, καθώς και το σύστημα ελέγχου για τα βιολογικά προϊόντα⁸. Επίσης, στην ειδική έκθεσή μας για τη σπατάλη των τροφίμων⁹ εξετάσαμε το ζήτημα της σήμανσης της ημερομηνίας και σε μια πρόσφατη επισκόπηση σχετικά με τη μεταφορά ζώων ζώντων¹⁰ το ζήτημα της επισήμανσης του κρέατος (βλέπε [γράφημα 4](#)).

⁷ Ειδική έκθεση 02/2019, σημεία 46-69.

⁸ Ειδική έκθεση 04/2019, σημείο 89.

⁹ Ειδική έκθεση 34/2016, σημεία 67-69.

¹⁰ Επισκόπηση 03/2023, σημεία 29-36.

Γράφημα 4 – Ελεγκτικές εργασίες του ΕΕΣ από το 2016 σχετικά με την επισήμανση των τροφίμων και σημαντικά ζητήματα που προέκυψαν

<p>Πρακτικές σήμανσης της ημερομηνίας που προκαλούν ασάφεια και σύγχυση</p>	<p>Ειδική έκθεση 34/2016: Καταπολέμηση της σπατάλης τροφίμων: η ΕΕ έχει την ευκαιρία να βελτιώσει την αποδοτικότητα των πόρων της αλυσίδας εφοδιασμού τροφίμων</p>
<p>Περιορισμοί στο σύστημα ελέγχου της ασφάλειας των τροφίμων στην ΕΕ</p>	<p>Ειδική έκθεση 02/2019: Χημικοί παράγοντες κινδύνου στις τροφές μας: Η πολιτική της ΕΕ για την ασφάλεια των τροφίμων μας προστατεύει μεν, αλλά δεν έχουν λυθεί όλα τα προβλήματα</p>
<p>Εσφαλμένη επισήμανση της καταγωγής σε βιολογικά προϊόντα</p>	<p>Ειδική έκθεση 04/2019: Μολονότι το σύστημα ελέγχου για τα βιολογικά προϊόντα βελτιώθηκε, εξακολουθούν να υπάρχουν ορισμένα προβλήματα</p>
<p>Απουσία κοινού προτύπου για την επισήμανση του κρέατος</p>	<p>Επισκόπηση 03/2023: Μεταφορά ζώντων ζώων στην ΕΕ: προκλήσεις και ευκαιρίες</p>

Πηγή: ΕΕΣ.

13 Ο έλεγχος κάλυψε την περίοδο μεταξύ 2011 και 2023. Συναντήσαμε εκπροσώπους της Επιτροπής (Γενική Διεύθυνση Υγείας και Ασφάλειας των Τροφίμων, Γενική Διεύθυνση Γεωργίας και Αγροτικής Ανάπτυξης) και συνομιλήσαμε με εκπροσώπους των αρμόδιων αρχών του Βελγίου, της Ιταλίας και της Λιθουανίας. Αυτά τα κράτη μέλη επιλέχθηκαν με γνώμονα την ισόρροπη γεωγραφική εκπροσώπηση, την πολυπλοκότητα των συστημάτων επισήμανσης των τροφίμων που εφαρμόζουν και την κάλυψη ορισμένων καίριων θεμάτων που σχετίζονται με την επισήμανση, όπως η επισήμανση της καταγωγής και η διατροφική επισήμανση στο μπροστινό μέρος της συσκευασίας.

14 Συγκεντρώσαμε στοιχεία από διάφορες πηγές, που παρουσιάζονται στο **γράφημα 5**.

Γράφημα 5 – Πραγματοποιηθείσες εργασίες

Επισκόπηση βάσει εγγράφων των κανονισμών της ΕΕ, των κατευθυντήριων γραμμών, των δραστηριοτήτων αναφοράς στοιχείων και των αξιολογήσεων της Επιτροπής

Επισκόπηση βάσει εγγράφων των εθνικών κανόνων, των σχεδίων ελέγχων και των δραστηριοτήτων αναφοράς στοιχείων (μεταξύ άλλων και μέσω του συστήματος iRASFF) των κρατών μελών που επισκεφθήκαμε, καθώς και παρατήρηση των επιτόπιων ελέγχων συμμόρφωσης σχετικά με τους κανόνες επισήμανσης στις χώρες αυτές

Συνεντεύξεις με εκπροσώπους της Επιτροπής και αρχών των κρατών μελών

Επισκόπηση διάφορων μελετών σχετικά με την επισήμανση των τροφίμων και συζητήσεις με ενδιαφερόμενα μέρη από τον κλάδο των τροφίμων, όπως ευρωπαϊκές και εθνικές ενώσεις καταναλωτών και οργανώσεις παραγωγών, η Ευρωπαϊκή Αρχή για την Ασφάλεια των Τροφίμων και ο Οργανισμός Τροφίμων και Γεωργίας των Ηνωμένων Εθνών

Πηγή: ΕΕΣ.

Παρατηρήσεις

Το νομικό πλαίσιο της ΕΕ προβλέπει ότι οι ετικέτες των τροφίμων πρέπει να παρέχουν βασικές πληροφορίες, όμως παρουσιάζει αξιοσημείωτα κενά

15 Εξετάσαμε το ισχύον νομικό πλαίσιο της ΕΕ για την επισήμανση των τροφίμων και τα μέτρα που έλαβε η Επιτροπή για την αναθεώρηση και την επικαιροποίησή του. Αναμέναμε ότι:

- ο το νομικό πλαίσιο της ΕΕ προβλέπει τη συμπερίληψη βασικών πληροφοριών στην επισήμανση των τροφίμων·
- η Επιτροπή προτείνει εγκαίρως κατάλληλες επικαιροποιήσεις του πλαισίου, όπως προβλέπεται στον κανονισμό ΠΤΚ και στον κανονισμό για τους ισχυρισμούς διατροφής και υγείας.

Το νομικό πλαίσιο της ΕΕ προβλέπει τη συμπερίληψη βασικών πληροφοριών στις ετικέτες των τροφίμων

16 Από την επισκόπηση εγγράφων που διενεργήσαμε προέκυψε ότι οι βασικές πληροφορίες που πρέπει να περιλαμβάνονται στις ετικέτες των τροφίμων, βάσει του ενωσιακού νομικού πλαισίου, καθορίζονται στον κανονισμό ΠΤΚ και συμπληρώνονται από τον κανονισμό για τους ισχυρισμούς διατροφής και υγείας καθώς και από τους κάθετους κανόνες της ΕΕ. Ο κανονισμός ΠΤΚ τέθηκε σε ισχύ στα τέλη του 2014. Ενσωμάτωσε διάφορα νομοθετήματα σε μια εναρμονισμένη δέσμη κανόνων και ενίσχυσε τις απαιτήσεις σχετικά με την επισήμανση των τροφίμων, προκειμένου να βοηθηθούν οι καταναλωτές να κάνουν τεκμηριωμένες αγοραστικές επιλογές. Συμπεριέλαβε επίσης τους ορισμούς βασικών εννοιών (λόγου χάριν, αναγνωσιμότητα, ημερομηνία ελάχιστης διατηρησιμότητας), και κατέστησε ορισμένες πληροφορίες υποχρεωτικές. Παραδείγματος χάριν, κατέστη υποχρεωτική η συμπερίληψη πληροφοριών σχετικά με τα αλλεργιογόνα, τη διατροφική αξία (αναγραφή της ενεργειακής αξίας και της περιεκτικότητας σε λιπαρά, κορεσμένα λιπαρά, υδατάνθρακες, σάκχαρα, πρωτεΐνη και αλάτι, ανά 100 g ή ανά 100 ml) και τον ενδεδειγμένο τρόπο αποθήκευσης των προϊόντων.

17 Ο κανονισμός για τους ισχυρισμούς διατροφής και υγείας βρίσκεται σε ισχύ από τον Ιούλιο του 2007 και αποτέλεσε σημαντικό βήμα για τη ρύθμιση των ισχυρισμών αυτών στο πλαίσιο των εμπορικών επικοινωνιών για τρόφιμα. Διαπιστώσαμε ότι συνέβαλε στην προστασία των καταναλωτών από παραπλανητικούς και αβάσιμους ισχυρισμούς. Παραδείγματος χάριν, παρέχει έναν κατάλογο επιτρεπόμενων ισχυρισμών, τους οποίους οι επιχειρήσεις τροφίμων μπορούν να χρησιμοποιούν στα προϊόντα που πληρούν τις σχετικές προϋποθέσεις.

18 Μια δέσμη κάθετων κανόνων περιλαμβάνει απαιτήσεις επισήμανσης για συγκεκριμένες κατηγορίες τροφίμων. Αυτοί ορίζουν, λόγου χάριν, ότι είναι υποχρεωτική η αναφορά της μεθόδου παραγωγής ή καλλιέργειας, της προέλευσης και της ποικιλίας ή τους κανόνες σχετικά με την ονομασία ενός προϊόντος.

19 Συνολικά, το νομικό πλαίσιο της ΕΕ δίνει στους καταναλωτές τη δυνατότητα να βρίσκουν στις ετικέτες βασικές πληροφορίες, ώστε να είναι σε θέση να κάνουν καλύτερα τεκμηριωμένες επιλογές. Τα παραπάνω επιβεβαιώθηκαν από τις συζητήσεις μας με τα ενδιαφερόμενα μέρη και τις αρχές των κρατών μελών.

Οι καθυστερήσεις στην επικαιροποίηση του νομικού πλαισίου περιορίζουν την ικανότητα των καταναλωτών να κάνουν τεκμηριωμένες επιλογές

20 Σύμφωνα με τον κανονισμό ΠΤΚ και τον κανονισμό για τους ισχυρισμούς διατροφής και υγείας, η Επιτροπή όφειλε να αναλάβει δράση (με τη μορφή εκθέσεων ή με την έκδοση νομικών πράξεων και με την υποβολή νομοθετικών προτάσεων) σχετικά με 11 θέματα. Μέχρι τον Σεπτέμβριο του 2024, είχε ολοκληρώσει τις εργασίες μόνον για τέσσερα από αυτά τα 11 θέματα (βλέπε [γράφημα 6](#) και [παράρτημα Ι](#)).

Γράφημα 6 – Δράση που πρέπει να αναλάβει η Επιτροπή σύμφωνα με τον κανονισμό ΠΤΚ και τον κανονισμό για τους ισχυρισμούς διατροφής και υγείας

Θέμα	Αναμενόμενο αποτέλεσμα	Προθεσμία	
Trans-λιπαρά	Έκθεση / Νομοθετική πρόταση (κατά περίπτωση)	2014	 Ολοκληρώθηκε
Παρουσία γλουτένης	Νομική πράξη	-	
Χώρα καταγωγής	Νομική πράξη Έκθεση / Νομοθετική πρόταση (κατά περίπτωση)	2013 2014	
Αλκοολούχα ποτά	Έκθεση / Νομοθετική πρόταση (κατά περίπτωση)	2014	
Ισχυρισμοί υγείας	Νομική πράξη	2010	 Εν εξελίξει
Περιγράμματα θρεπτικών χαρακτηριστικών	Νομική πράξη	2009	
Διατροφική επισήμανση στο μπροστινό μέρος της συσκευασίας	Έκθεση / Νομοθετική πρόταση (κατά περίπτωση)	2017	
Προληπτική επισήμανση των αλλεργιογόνων	Νομική πράξη	-	
Αναγνωσιμότητα	Νομική πράξη	-	 Καμία ενέργεια μέχρι στιγμής
Τρόφιμα για χορτοφάγους ή βίγκαν	Νομική πράξη	-	
Προσλαμβανόμενες ποσότητες αναφοράς για συγκεκριμένες πληθυσμιακές ομάδες	Νομική πράξη	-	

Πηγή: ΕΕΣ.

21 Τον Δεκέμβριο του 2015, η Επιτροπή δημοσίευσε έκθεση σχετικά με τα trans-λιπαρά και, το 2019, εγκρίθηκε **κανονισμός** με τον οποίο καθορίστηκε ανώτατο όριο για τα trans-λιπαρά στα τρόφιμα. Τα trans-λιπαρά είναι ακόρεστα λιπαρά οξέα, η υψηλή κατανάλωση των οποίων αυξάνει τον κίνδυνο **καρδιοπαθειών**.

22 Η Επιτροπή εξέδωσε επίσης εκτελεστική πράξη σχετικά με τις δηλώσεις που μπορούν να χρησιμοποιούνται σε σχέση με τρόφιμα που είναι κατάλληλα για άτομα με δυσανεξία στη γλουτένη, όπως «χωρίς γλουτένη» ή «πολύ χαμηλή ποσότητα γλουτένης»¹¹.

23 Όσον αφορά τη χώρα καταγωγής, όπως προβλέπεται στον κανονισμό ΠΤΚ, η Επιτροπή θέσπισε κανόνες για την υποχρεωτική αναγραφή της χώρας καταγωγής για ορισμένα τρόφιμα το 2013 και το 2018. Στη στρατηγική «Από το αγρόκτημα στο πιάτο» του 2020, ανακοίνωσε ότι θα εξέταζε το ενδεχόμενο να προτείνει την επέκταση των υποχρεωτικών ενδείξεων καταγωγής ή προέλευσης σε ορισμένα προϊόντα. Μέχρι τον Σεπτέμβριο του 2024, δεν είχε ακόμη δημοσιεύσει σχετική πρόταση. Επτά κράτη μέλη της ΕΕ (Ελλάδα, Ισπανία, Γαλλία, Ιταλία, Λιθουανία, Πορτογαλία και Φινλανδία) έχουν εγκρίνει εθνικά υποχρεωτικά συστήματα επισήμανσης για **ορισμένα τρόφιμα**. Αυτό έχει ως αποτέλεσμα οι καταναλωτές να μην έχουν πρόσβαση στις ίδιες πληροφορίες για τα τρόφιμα σε όλες τις χώρες της ΕΕ.

24 Τα αλκοολούχα ποτά εξαιρέθηκαν από την υποχρέωση συμπερίληψης του καταλόγου των συστατικών ή διατροφικής δήλωσης στην ετικέτα τους. Το 2017, και σύμφωνα με τον κανονισμό ΠΤΚ, η Επιτροπή δημοσίευσε έκθεση **σχετικά με την επισήμανση των αλκοολούχων ποτών** και, το 2019, υπέγραψε δύο μνημόνια συνεννόησης με τους κλάδους του ζύθου και των οινοπνευματωδών ποτών. Επιπλέον, το 2021, οι συννομοθέτες ενέκριναν κανονισμό¹² που απαιτεί τη συμπερίληψη του καταλόγου των συστατικών και διατροφικής δήλωσης στις περιπτώσεις του οίνου και των αρωματισμένων αμπελοοινικών προϊόντων. Στο πλαίσιο του ευρωπαϊκού σχεδίου για την καταπολέμηση του καρκίνου που εγκρίθηκε τον Φεβρουάριο του 2021, η Επιτροπή ανακοίνωσε πρόταση για την υποχρεωτική η επισήμανση των αλκοολούχων ποτών, ώστε να συμβάλει στην πρόληψη της νόσου. Ελλείψει εναρμονισμένων κανόνων σε επίπεδο ΕΕ, ορισμένα κράτη μέλη ξεκίνησαν να υλοποιούν δικές τους πρωτοβουλίες σχετικά με την επισήμανση των αλκοολούχων ποτών (όπως η υποχρέωση συμπερίληψης **προειδοποιήσεων για την υγεία** στην Ιρλανδία ή **προειδοποιήσεων που σχετίζονται με την εγκυμοσύνη** στη Λιθουανία), με αποτέλεσμα το καταναλωτικό κοινό να μην έχει ισότιμη πρόσβαση σε ορισμένες πληροφορίες σχετικά με τα τρόφιμα, σε επίπεδο ΕΕ.

¹¹ Εκτελεστικός κανονισμός (ΕΕ) αριθ. 828/2014 της Επιτροπής, της 30ής Ιουλίου 2014, σχετικά με τις απαιτήσεις για την παροχή πληροφοριών στους καταναλωτές όσον αφορά την απουσία ή τη μειωμένη παρουσία γλουτένης στα τρόφιμα.

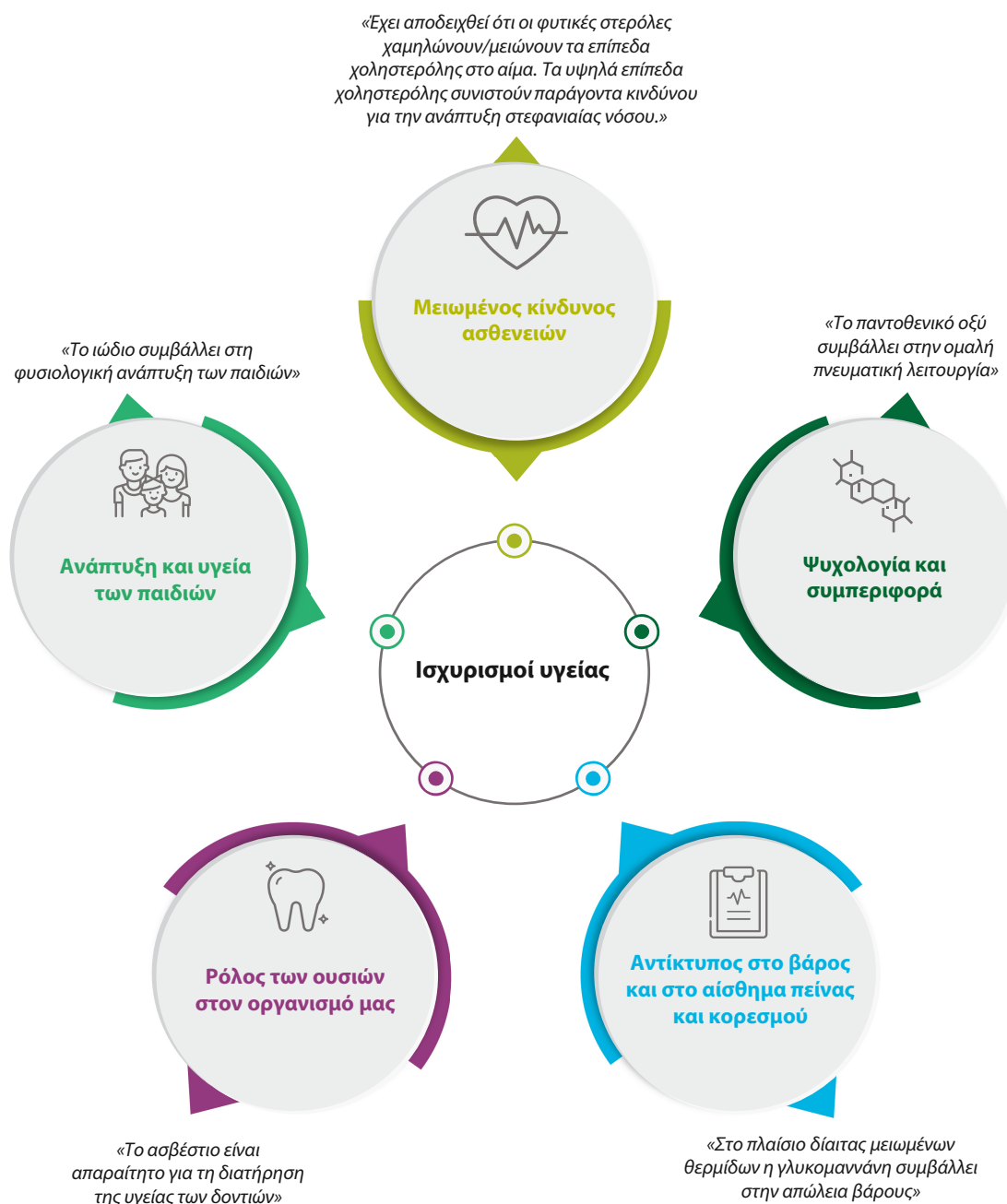
¹² Κανονισμός (ΕΕ) 2021/2117 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 2ας Δεκεμβρίου 2021.

25 Οι εργασίες της Επιτροπής σχετικά με τα άλλα θέματα είτε είναι εν εξελίξει, είτε δεν έχουν ξεκινήσει ακόμη. Αυτό ισχύει όσον αφορά την αναγνωσιμότητα, τα τρόφιμα για χορτοφάγους ή αμιγώς χορτοφάγους (βίγκαν) και τις προσλαμβανόμενες ποσότητες αναφοράς για συγκεκριμένες πληθυσμιακές ομάδες. Ως εκ τούτου, περιορίζεται η ικανότητα των καταναλωτών να κάνουν τεκμηριωμένες επιλογές και δημιουργείται ανισότητα όσον αφορά την πρόσβαση των καταναλωτών σε ορισμένες πληροφορίες για τα τρόφιμα στα διάφορα κράτη μέλη, όπως αναλύεται στις υποενότητες που ακολουθούν.

Απουσία εγκεκριμένου σε επίπεδο ΕΕ καταλόγου ισχυρισμών υγείας για τα φυτικά προϊόντα

26 Πολλά τρόφιμα υποστηρίζεται ότι έχουν θετική επίδραση στην υγεία μας. Οι δηλώσεις αυτού του είδους είναι γνωστές ως «ισχυρισμοί υγείας». Κατόπιν της επιστημονικής αξιολόγησης των 4 637 ισχυρισμών που χρησιμοποιούνται στην ΕΕ, η Επιτροπή εξέδωσε, τον Μάιο του 2012, **κανονισμό** σχετικά με τη θέσπιση καταλόγου 222 επιτρεπόμενων ισχυρισμών υγείας που αφορούν τις βιταμίνες, τις ανόργανες ουσίες ή άλλες μη φυτικές ουσίες (βλέπε τα είδη των εγκεκριμένων ισχυρισμών στο **γράφημα 7**).

Γράφημα 7 – Πέντε είδη ισχυρισμών υγείας που έχουν εγκριθεί από την Επιτροπή

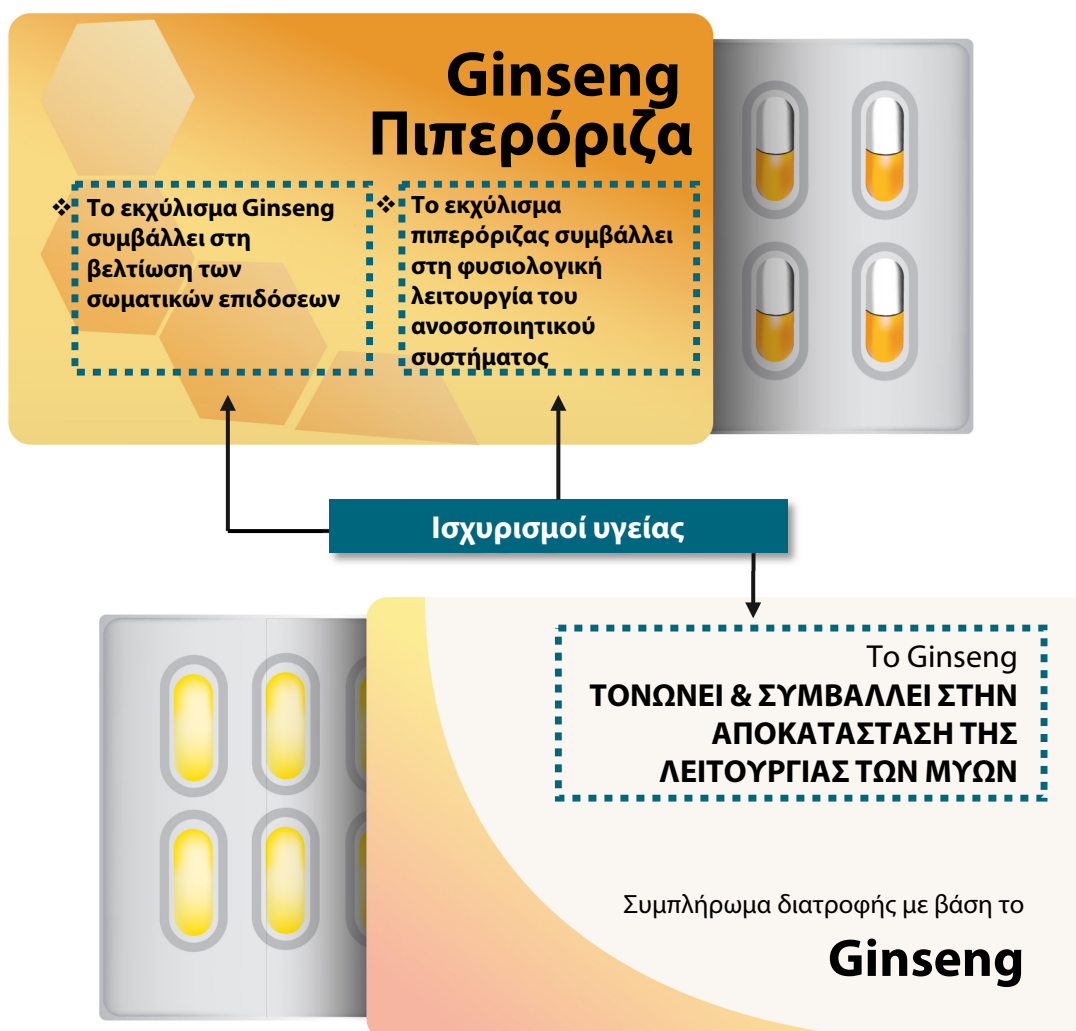
Πηγή: ΕΕΣ, βάσει του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 432/2012 και του μητρώου ισχυρισμών υγείας της ΕΕ.

27 Η Επιτροπή διέκοψε την επιστημονική αξιολόγηση μιας υποκατηγορίας ισχυρισμών υγείας που σχετίζονται με φυτικές ουσίες ή «φυτικά προϊόντα», επειδή **δεν ήταν διαθέσιμες** μελέτες που να αποδεικνύουν την επίδραση των εν λόγω ουσιών στον άνθρωπο, οι οποίες είναι αναγκαίες για την αξιολόγηση της αποτελεσματικότητάς τους. Το 2023, το **Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο** επανέλαβε την επείγουσα ανάγκη αξιολόγησης των ισχυρισμών που εκκρεμούν από το 2010.

Παρ' όλα αυτά, οι 2 078 ισχυρισμοί για τα φυτικά προϊόντα που σχετίζονται με φυτικές ουσίες **παραμένουν εκκρεμείς**.

28 Ελλείψει καταλόγου με τους εγκεκριμένους σε επίπεδο ΕΕ ισχυρισμούς για τα φυτικά προϊόντα, οι καταναλωτές είναι εκτεθειμένοι σε ισχυρισμούς μη υποστηριζόμενους από επιστημονική αξιολόγηση ή ενδεχομένως παραπλανητικούς (βλέπε παραδείγματα στο **γράφημα 8**). Τα κράτη μέλη εφαρμόζουν δικές τους προσεγγίσεις όσον αφορά τους εν λόγω ισχυρισμούς (βλέπε **γράφημα 9**), κάτι που μπορεί να επιτείνει τη σύγχυση των καταναλωτών.

Γράφημα 8 – Παραδείγματα ισχυρισμών για φυτικά προϊόντα που δεν υποστηρίζονται από επιστημονική αξιολόγηση σε επίπεδο ΕΕ

Πηγή: ΕΕΣ.

Γράφημα 9 – Διαφορετικές προσεγγίσεις όσον αφορά τους ισχυρισμούς σχετικά με τα φυτικά προϊόντα στα κράτη μέλη που κάλυψε ο έλεγχός μας

ΒΕΛΓΙΟ

Οι επιχειρήσεις τροφίμων πρέπει να ενημερώνουν το Υπουργείο Υγείας όταν θέτουν σε κυκλοφορία φυτικό προϊόν. Οι αρχές ελέγχουν τυχόν ισχυρισμούς βάσει ενός ενδεικτικού καταλόγου επιτρεπόμενων ισχυρισμών.

ΙΤΑΛΙΑ

Οι επιχειρήσεις τροφίμων πρέπει να ενημερώνουν το Υπουργείο Υγείας όταν θέτουν σε κυκλοφορία φυτικό προϊόν. Οι αρχές ελέγχουν τη σύσταση και την υποχρεωτική / προαιρετική επισήμανση σε ορισμένα από αυτά τα προϊόντα. Δεν υπάρχει κατάλογος επιτρεπόμενων ισχυρισμών.

ΛΙΘΟΥΑΝΙΑ

Οι επιχειρήσεις τροφίμων δεν υποχρεούνται να ενημερώνουν τις αρχές. Κατά τους επίσημους ελέγχους, οι αρχές εξετάζουν κατά πόσον οι ισχυρισμοί υγείας συμμορφώνονται με τις απαιτήσεις του κανονισμού για τους ισχυρισμούς. Δεν υπάρχει κατάλογος επιτρεπόμενων ισχυρισμών.

Πηγή: ΕΕΣ.

Απουσία ενωσιακών κανόνων σχετικά με τα περιγράμματα θρεπτικών χαρακτηριστικών

29 Σύμφωνα με τους κανόνες της ΕΕ σχετικά με την επισήμανση των τροφίμων, σήμερα επιτρέπεται η χρήση ισχυρισμών διατροφής και υγείας, ακόμη και σε προϊόντα με υψηλή περιεκτικότητα σε λιπαρά, ζάχαρη και/ή αλάτι (παραδείγματος χάριν, η σήμανση προϊόντος με υψηλή περιεκτικότητα σε ζάχαρη ως «πλούσιου σε βιταμίνη C»). Επομένως, οι καταναλωτές που προσπαθούν να κάνουν υγιεινότερες επιλογές ενδέχεται να καταναλώνουν ακούσια προϊόντα με υψηλή περιεκτικότητα σε ανθυγιεινά συστατικά (βλέπε [γράφημα 10](#)).

Γράφημα 10 – Παραδείγματα εγκεκριμένων ισχυρισμών σε προϊόντα με υψηλή περιεκτικότητα σε λιπαρά και σάκχαρα

Πηγή: ΕΕΣ.

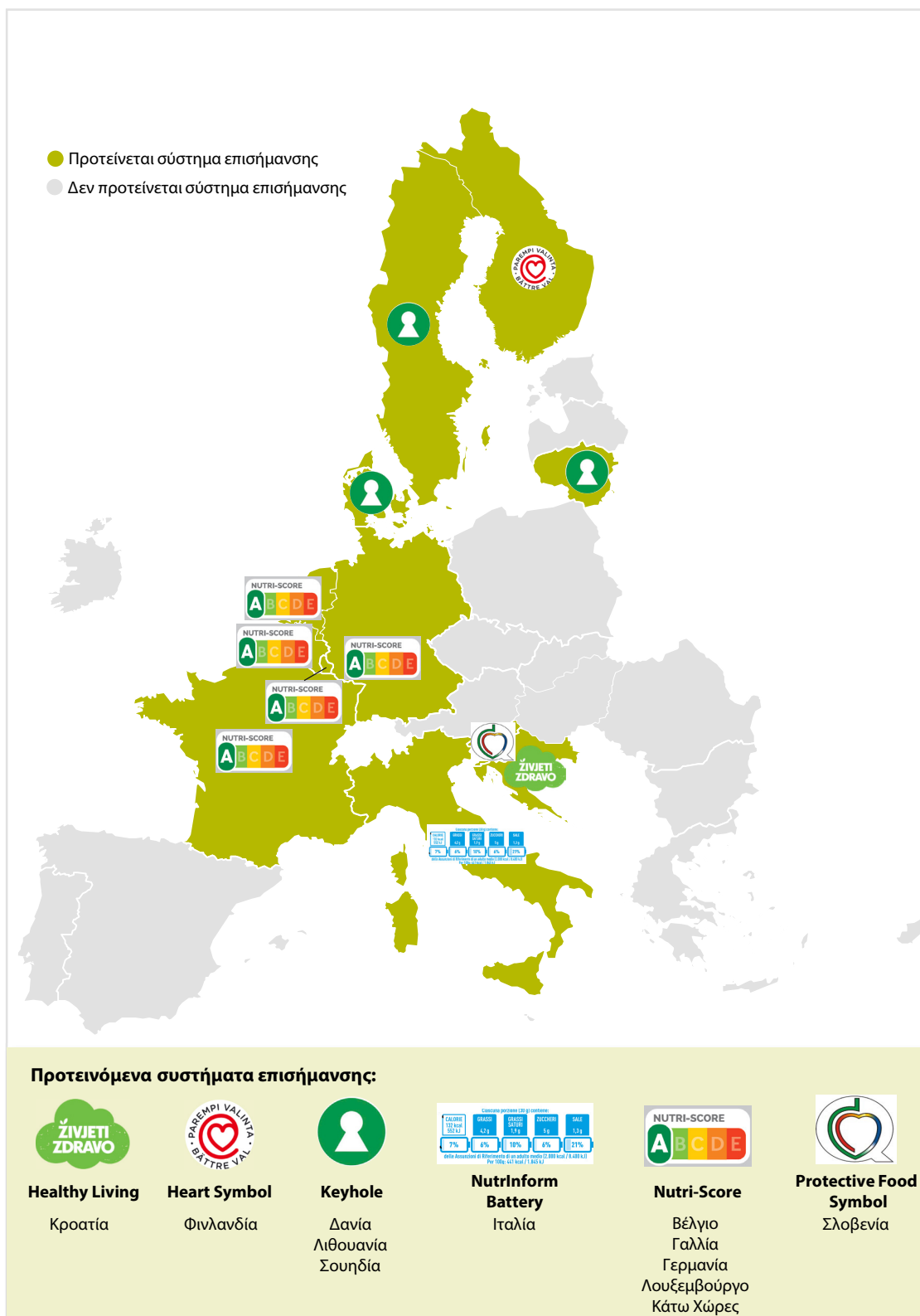
30 Τα περιγράμματα θρεπτικών χαρακτηριστικών αναμένεται να βοηθήσουν στην αποφυγή τέτοιων καταστάσεων. Καθορίζουν ανώτατο όριο για τα εν λόγω θρεπτικά συστατικά, πέραν του οποίου οι ισχυρισμοί διατροφής και υγείας θα περιορίζονται ή θα απαγορεύονται. Σύμφωνα με τον κανονισμό για τους ισχυρισμούς διατροφής και υγείας, τα περιγράμματα θρεπτικών χαρακτηριστικών θα έπρεπε να είχαν καταρτιστεί έως το 2009. Το 2015, ο ΠΟΥ δημοσίευσε ένα αρχικό υπόδειγμα περιγράμματος θρεπτικών χαρακτηριστικών (το οποίο επικαιροποιήθηκε τον Μάρτιο του 2023) και τόνισε ότι τα περιγράμματα θρεπτικών χαρακτηριστικών έχουν ιδιαίτερη χρησιμότητα όσον αφορά τα τρόφιμα που απευθύνονται σε παιδιά. Το μέτρο υποστηρίχθηκε από ενδιαφερόμενα μέρη όπως το [Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο](#) και οι [οργανώσεις καταναλωτών](#).

31 Έως το 2020, η [Επιτροπή](#) είχε σημειώσει [μικρή πρόοδο](#), επικαλούμενη τη δυσκολία να εξασφαλίσει την απαιτούμενη στήριξη από τα κράτη μέλη. Η στρατηγική «Από το αγρόκτημα στο πιάτο» επανέφερε το 2020 τα περιγράμματα θρεπτικών χαρακτηριστικών στην ημερήσια διάταξη και προέβλεπε την κατάρτισή τους έως το τέλος του 2022. Ωστόσο, έως τον Σεπτέμβριο του 2024, η Επιτροπή δεν τα είχε ακόμη θεσπίσει. Σύμφωνα με την Επιτροπή, λόγω της φύσης του θέματος, θα είναι δύσκολο να καταρτιστεί νομοθετική πρόταση στο εγγύς μέλλον.

Απουσία εναρμόνισης της διατροφικής επισήμανσης στο μπροστινό μέρος της συσκευασίας

32 Επιπλέον της υποχρεωτικής διατροφικής δήλωσης (βλέπε σημείο [16](#)), στο μπροστινό μέρος της συσκευασίας μπορούν να περιλαμβάνονται προαιρετικές διατροφικές πληροφορίες. Σύμφωνα με [έκθεση](#) της Επιτροπής του 2020, η επισήμανση στο μπροστινό μέρος της συσκευασίας μπορεί να βοηθήσει τους καταναλωτές να εντοπίζουν υγιεινότερα τρόφιμα και να συμβάλει, ενδεχομένως, στην πρόληψη ασθενειών που σχετίζονται με τη διατροφή. Στο [γράφημα 11](#) παρουσιάζονται παραδείγματα διαφορετικών συστημάτων διατροφικής επισήμανσης στο μπροστινό μέρος της συσκευασίας που συνιστούν εθνικές δημόσιες αρχές.

Γράφημα 11 – Παραδείγματα συστημάτων διατροφικής επισήμανσης στο μπροστινό μέρος της συσκευασίας που προτείνονται από τα κράτη μέλη

Πηγή: ΕΕΣ.

33 Τα συστήματα αυτά, που συνιστώνται από τις δημόσιες αρχές, βοηθούν τους καταναλωτές να κάνουν καλύτερα ενημερωμένες επιλογές, μέσω εικόνων ή πληροφοριών σχετικά με την διατροφική ποιότητα των τροφίμων. Μολονότι από επιστημονικά στοιχεία προκύπτει ότι η κατανάλωση μεγάλων ποσοτήτων υπερεπεξεργασμένων τροφίμων αυξάνει τον κίνδυνο ανάπτυξης ασθενειών που σχετίζονται με τη διατροφή, επί του παρόντος δεν υπάρχει επισήμανση που να υποδεικνύει το επίπεδο επεξεργασίας των τροφίμων.

34 Η Επιτροπή όφειλε να καταρτίσει, έως το 2017, έκθεση σχετικά με τη χρήση πρόσθετων μορφών έκφρασης και παρουσίασης των διατροφικών πληροφοριών και, εάν χρειαζόταν, να υποβάλει προτάσεις τροποποίησης των κανόνων της ΕΕ. Στην έκθεση που δημοσίευσε το 2020, η Επιτροπή κατέληξε στο συμπέρασμα ότι «φαίνεται σκόπιμο να θεσπιστεί εναρμονισμένη υποχρεωτική διατροφική επισήμανση στο μπροστινό μέρος της συσκευασίας σε επίπεδο ΕΕ». Στο πλαίσιο της στρατηγικής «Από το αγρόκτημα στο πιάτο», ανακοίνωσε την πρόθεσή της να παρουσιάσει σχετική νομοθετική πρόταση έως το τέλος του 2022. Αυτό όμως δεν συνέβη.

35 Μολονότι πολλές οργανώσεις καταναλωτών και παραγωγών τάσσονται υπέρ της εναρμόνισης, δεν υπάρχει συναίνεση μεταξύ των ενδιαφερόμενων μερών σχετικά με την επιλογή ενός από τα υφιστάμενα συστήματα επισήμανσης και με το κατά πόσον αυτό θα πρέπει να καταστεί υποχρεωτικό. Έχουν δημιουργηθεί αρκετά διαφορετικά συστήματα διατροφικής επισήμανσης στο μπροστινό μέρος της συσκευασίας (βλέπε [παράρτημα III](#)), τα οποία υποστηρίζονται από διάφορα κράτη μέλη. Στο [γράφημα 12](#) παρουσιάζονται τα συνιστώμενα συστήματα στις τρεις χώρες στις οποίες πραγματοποιήσαμε επίσκεψη, καθώς και τα βασικά χαρακτηριστικά τους. Σε πρόσφατες [εκθέσεις](#) της, η [Επιτροπή](#) διαπίστωσε ότι και τα τρία συστήματα εμφανίζουν τόσο πλεονεκτήματα όσο και μειονεκτήματα (παραδείγματος χάριν, δεν είναι εύκολα κατανοητά από τους καταναλωτές ή δεν παρουσιάζουν διατροφικές πληροφορίες).

Γράφημα 12 – Χαρακτηριστικά ορισμένων συστημάτων διατροφικής επισήμανσης στο μπροστινό μέρος της συσκευασίας

 <p>Keyhole (Λιθουανία)</p> <p>Χρησιμοποιείται σε προϊόντα τα οποία αποτελούν την υγιεινότερη επιλογή εντός της ίδιας κατηγορίας προϊόντων (περιέχουν λιγότερα λιπαρά/ζάχαρη/αλάτι ή περισσότερες εδώδιμες ίνες)</p>	 <p>NutriInform Battery (Ιταλία)</p> <p>Βασίζεται στην επισήμανση των προσλαμβανόμενων ποσοτήτων αναφοράς με ένα πρόσθετο σύμβολο μπαταρίας που υποδεικνύει τις ποσότητες ενέργειας και θρεπτικών συστατικών σε μία μερίδα ως ποσοστό της ημερήσιας πρόσληψης</p>	 <p>Nutri-Score (Βέλγιο)</p> <p>Κατατάσσει τα προϊόντα ανάλογα με τη συνολική διατροφική ποιότητά τους σε μια κλίμακα από το Α μέχρι το Ε (σκούρο πράσινο έως σκούρο πορτοκαλί)</p>
--	---	---

Πηγή: ΕΕΣ, βάσει της έκθεσης του JRC του 2022, με τίτλο «[Front-of-pack nutrition labelling schemes: an update of the evidence](#)»

36 Η συζήτηση γύρω από το ζήτημα της επισήμανσης στο μπροστινό μέρος της συσκευασίας χαρακτηρίζεται από πόλωση. Παραδείγματος χάριν, σε ορισμένα κράτη μέλη, οι επιχειρήσεις τροφίμων αποθαρρύνονται από το να χρησιμοποιούν το σύστημα Nutri-Score, ενώ άλλα κράτη μέλη συνιστούν τη χρήση του (βλέπε παράδειγμα στο [πλαίσιο 1](#)). Η συνύπαρξη πολλών συστημάτων στην ΕΕ ενδέχεται να προκαλέσει κατακερματισμό της αγοράς και σύγχυση στους καταναλωτές.

Πλαίσιο 1

Διχογνωμία στην Ιταλία σχετικά με τη διατροφική επισήμανση στο μπροστινό μέρος της συσκευασίας

Το μοναδικό σύστημα διατροφικής επισήμανσης στο μπροστινό μέρος της συσκευασίας που συνιστούν οι ιταλικές αρχές είναι το «NutriInform Battery». Το 2022, η ιταλική αρχή ανταγωνισμού εξέδωσε [διοικητικές αποφάσεις](#) (συμπεριλαμβανομένης της επιβολής προστίμων) κατά επιχειρήσεων τροφίμων που χρησιμοποιούσαν την ετικέτα Nutri-Score, υποστηρίζοντας ότι το γεγονός ότι αυτή δεν συνοδεύεται από περαιτέρω εξηγήσεις θα μπορούσε να έχει ως αποτέλεσμα παραπλάνηση των καταναλωτών. Κατόπιν των εν λόγω αποφάσεων, αρκετές επιχειρήσεις συμφώνησαν είτε να αφαιρέσουν την ετικέτα Nutri-Score, είτε να προσθέσουν περισσότερες πληροφορίες.

Έλλειψη εναρμονισμένων κανόνων σχετικά με την προληπτική επισήμανση των αλλεργιογόνων

37 Σύμφωνα με τον κανονισμό ΠΤΚ η παρουσία αλλεργιογόνων θα πρέπει να τονίζεται στον κατάλογο των συστατικών, προκειμένου να εξασφαλίζεται ότι οι καταναλωτές γνωρίζουν τους δυνητικούς κινδύνους. Ωστόσο, η ακούσια παρουσία μικρών ποσοτήτων (ή ιχνών) αλλεργιογόνων, τα οποία μπορεί να προκαλέσουν αλλεργία σε κάποια άτομα, είναι ενίοτε αναπόφευκτη.

38 Για τον λόγο αυτό, πολλές επιχειρήσεις τροφίμων καταφεύγουν στην προληπτική επισήμανση αλλεργιογόνων, χρησιμοποιώντας λόγου χάριν την ένδειξη «μπορεί να περιέχει [αλλεργιογόνο]» ή «παράγεται σε εργοστάσιο που διαχειρίζεται [αλλεργιογόνο]». Ωστόσο, δεν υπάρχουν εναρμονισμένοι κανόνες σε επίπεδο ΕΕ. Η πρακτική αυτή μπορεί να προκαλέσει σύγχυση στους καταναλωτές, που πρέπει να ελίσσονται μεταξύ πολυάριθμων μορφών επισήμανσης. Ακόμη, προκειμένου να κινηθούν εκ του ασφαλούς, οι επιχειρήσεις τροφίμων χρησιμοποιούν ευρύτατα τη δήλωση «μπορεί να περιέχει [αλλεργιογόνο]». Ενίοτε, η χρήση της δήλωσης αυτής δεν βασίζεται σε εκτιμήσεις κινδύνου που ποσοτικοποιούν την παρουσία αλλεργιογόνων. Η κατάχρηση της δήλωσης «μπορεί να περιέχει [αλλεργιογόνο]» από τις επιχειρήσεις τροφίμων περιορίζει τις επιλογές των ευαίσθητων σε αλλεργιογόνα καταναλωτών.

39 Σύμφωνα με τον κανονισμό ΠΤΚ η Επιτροπή οφείλει να εκδώσει εκτελεστικές πράξεις σχετικά με την προληπτική επισήμανση αλλεργιογόνων. Η Επιτροπή άρχισε να ασχολείται με το θέμα στο πλαίσιο της [αναθεώρησης της ανακοίνωσής της σχετικά με την εφαρμογή συστημάτων διαχείρισης ασφάλειας τροφίμων, το 2022](#), καθώς και της σχετικής συνεισφοράς της στον [Κώδικα Τροφίμων του ΠΟΥ](#). Ωστόσο, μέχρι τον Σεπτέμβριο του 2024, δεν είχε εκδώσει εκτελεστικές πράξεις.

Ανεπαρκείς ενωσιακοί κανόνες σχετικά με την αναγνωσιμότητα

40 Σύμφωνα με τον κανονισμό ΠΤΚ, οι επιχειρήσεις τροφίμων υποχρεούνται να διασφαλίζουν την αναγνωσιμότητα των υποχρεωτικών πληροφοριών, παραδείγματος χάριν με τη χρήση συγκεκριμένων μεγεθών γραμματοσειράς. Τόσο οι καταναλωτές όσο και οι αρχές ζητούν από τις επιχειρήσεις αυτές να παρέχουν περισσότερες πληροφορίες σχετικά με τα προϊόντα τους (όπως σχετικά με την προέλευση ή τη βιωσιμότητά τους). Ταυτόχρονα, οι συσκευασίες ολοένα μικραίνουν, εν μέρει για περιβαλλοντικούς λόγους, κάτι που μπορεί να επηρεάσει αρνητικά την αναγνωσιμότητα των πληροφοριών.

41 Σύμφωνα με τον [κανονισμό ΠΤΚ](#), η Επιτροπή όφειλε να θεσπίσει κανόνες σχετικά με την αναγνωσιμότητα μέσω κατ' εξουσιοδότηση πράξεων. Μολονότι έχει παράσχει ορισμένες διευκρινίσεις σχετικά με το θέμα αυτό στην [ανακοίνωσή της σχετικά με ερωτήσεις και απαντήσεις όσον αφορά την εφαρμογή του κανονισμού ΠΤΚ](#), δεν έχει εκδώσει τις κατ' εξουσιοδότηση πράξεις. Η FoodDrinkEurope, η οποία εκπροσωπεί τη βιομηχανία τροφίμων και ποτών της ΕΕ, δημοσίευσε το 2022 δικό της [έγγραφο καθοδήγησης](#) για να βοηθήσει τις επιχειρήσεις του κλάδου να διασφαλίσουν την αναγνωσιμότητα των πληροφοριών.

Απουσία κανόνων της ΕΕ για τις ετικέτες για χορτοφάγους και βίγκαν

42 Επί του παρόντος, οι κανόνες της ΕΕ δεν περιέχουν ορισμό των [όρων](#) «βίγκαν» ή «χορτοφαγικός», ούτε καθορίζουν τα κριτήρια βάσει των οποίων ένα προϊόν κρίνεται κατάλληλο για χορτοφάγους ή βίγκαν (όπως κατώτατα όρια για ίχνη ζωικών προϊόντων). Οι επιχειρήσεις που παράγουν αυτά τα τρόφιμα μπορούν να εφαρμόζουν προαιρετικά το [πρότυπο ISO 23662:2021](#) για συστατικά τροφίμων κατάλληλα για χορτοφάγους ή αμιγώς χορτοφάγους, ενώ υπάρχουν και διάφορα εθελοντικά ιδιωτικά συστήματα πιστοποίησης.

43 Βάσει του κανονισμού ΠΤΚ, η Επιτροπή πρέπει να εκδώσει εκτελεστικές πράξεις σχετικά με τις πληροφορίες όσον αφορά την καταλληλότητα των τροφίμων για χορτοφάγους ή αμιγώς χορτοφάγους, αλλά δεν το έχει πράξει. Ελλείψει ενωσιακών κανόνων για τα τρόφιμα αυτού του είδους, οι καταναλωτές μπορούν να βασίζονται στις αποφάσεις τους μόνο στις διάφορες ιδιωτικές ετικέτες και στις ονομασίες των προϊόντων.

Απουσία προσλαμβανόμενων ποσοτήτων αναφοράς για συγκεκριμένες πληθυσμιακές ομάδες σε επίπεδο ΕΕ

44 Οι κανόνες της ΕΕ καθορίζουν τις προσλαμβανόμενες ποσότητες αναφοράς για ενέργεια και θρεπτικές ουσίες για έναν μέσο ενήλικα. Μέχρι στιγμής, τέτοιες ποσότητες αναφοράς δεν έχουν οριστεί για άλλες πληθυσμιακές ομάδες, με εξαίρεση τις προσλαμβανόμενες ποσότητες αναφοράς βιταμινών και ανόργανων στοιχείων για τα βρέφη και τα μικρά παιδιά. Ως εκ τούτου, εάν ένας παραγωγός τροφίμων επιθυμεί να συμπεριλάβει προσλαμβανόμενες ποσότητες αναφοράς στα προϊόντα του, πρέπει να χρησιμοποιεί τις τιμές που έχουν οριστεί για τους ενήλικες (λόγου χάριν, σε δημητριακά προγεύματος για παιδιά).

45 Η Επιτροπή δεν έχει εκδώσει εκτελεστικές πράξεις σχετικά με τις προσλαμβανόμενες ποσότητες αναφοράς για συγκεκριμένες πληθυσμιακές ομάδες, παρά τη σχετική απαίτηση του κανονισμού ΠΤΚ. Εν αναμονή της έγκρισης των κανόνων της ΕΕ, τα κράτη μέλη είναι ελεύθερα να θεσπίσουν μέτρα σε εθνικό επίπεδο, κάτι που κανένα από τα αυτά στα οποία πραγματοποιήσαμε επίσκεψη δεν είχε πράξει.

Οι πληροφορίες στις ετικέτες μπορεί να προκαλούν σύγχυση ή να είναι παραπλανητικές, και η κατανόηση των ετικετών δεν παρακολουθείται συστηματικά

46 Σύμφωνα με τους κανόνες της ΕΕ για την επισήμανση των τροφίμων, οι επιχειρήσεις του κλάδου υποχρεούνται να παρέχουν στους καταναλωτές ακριβείς, σαφείς και εύληπτες πληροφορίες. Οι πληροφορίες δεν πρέπει να προκαλούν σύγχυση ή να είναι παραπλανητικές. Αναμέναμε ότι η Επιτροπή:

- ο κατανοεί τον αντίκτυπο που έχουν στους καταναλωτές οι συνεχώς εξελισσόμενες πρακτικές επισήμανσης και έχει λάβει μέτρα ώστε να προλαμβάνεται η παρουσίαση συγκεχυμένων και παραπλανητικών πληροφοριών στις ετικέτες·
- ο παρακολουθεί συστηματικά τις ανάγκες των καταναλωτών και τον βαθμό στον οποίο κατανοούν τις ετικέτες·
- ο λαμβάνει, από κοινού με τα κράτη μέλη, τα κατάλληλα μέτρα στις περιπτώσεις που η κατανόηση δεν είναι επαρκής.

Οι διαρκώς εξελισσόμενες πρακτικές επισήμανσης επιτείνουν την πολυπλοκότητα και ενδέχεται να προκαλούν σύγχυση ή να παραπλανούν τους καταναλωτές

47 Οι επιχειρήσεις τροφίμων αναζητούν διαρκώς νέους τρόπους για να προσελκύσουν το καταναλωτικό κοινό. Οι αρχές των τριών κρατών μελών που επισκεφθήκαμε επισήμαναν ορισμένες περιπτώσεις στις οποίες οι πρακτικές αυτές προκαλούσαν σύγχυση ή ήταν παραπλανητικές. Τέτοιες ήταν, μεταξύ άλλων, οι «καθαρές» ετικέτες (που αφορούν την απουσία συγκεκριμένων στοιχείων, π.χ. «χωρίς αντιβιοτικά»), οι μη πιστοποιημένες ιδιότητες (π.χ. «φρέσκο», «φυσικό»), οι παραπλανητικές ονομασίες προϊόντων (π.χ. «με υψηλή περιεκτικότητα σε κρέας» για την περιγραφή προϊόντων με βάση το κρέας) ή η παράλειψη πληροφοριών (π.χ. της λέξης «αποψυγμένο»). Στο [παράρτημα II](#) παρουσιάζονται παραδείγματα αυτών των πρακτικών, οι οποίες μπορούν να ωθήσουν τους καταναλωτές να αγοράσουν προϊόντα που διαφημίζονται ως περισσότερο υγιεινά ή καλύτερης ποιότητας από ό,τι είναι στην πραγματικότητα.

48 Οι κανόνες και οι [κατευθυντήριες γραμμές](#) της ΕΕ που παρουσιάζονται στην προηγούμενη ενότητα της παρούσας έκθεσης δεν παρέχουν επαρκώς σαφή βάση για την αποτροπή τέτοιων πρακτικών επισήμανσης. Μάλιστα, οι [οργανώσεις καταναλωτών](#) ζητούν σαφέστερους κανόνες για την αποφυγή της παραπλάνησης των καταναλωτών όσον αφορά την πραγματική φύση των τροφίμων και των ποτών που αγοράζουν. Στο [πλαίσιο 2](#) παρουσιάζεται παράδειγμα προϊόντος του οποίου η ετικέτα περιέχει δυνητικά παραπλανητικές πληροφορίες.

Πλαίσιο 2

Παράδειγμα πλασματικού προϊόντος με παραπλανητικές πληροφορίες επισήμανσης

» ΣΥΣΤΑΤΙΚΑ:

Γιαούρτι (αποβουτυρωμένο ΓΑΛΑ σε σκόνη - ΑΝΘΟΓΑΛΑ - ΓΑΛΑΚΤΙΚΗ καλλιέργεια) - Ζάχαρη 8,9 %
- Φυσικές αρωματικές ύλες - Βιταμίνη D

Στη συσκευασία του προϊόντος αυτού απεικονίζονται μπανάνες. Ωστόσο, στον κατάλογο των συστατικών δεν αναφέρεται η μπανάνα, αλλά μόνο αρωματικές ύλες.

Πηγή: ΕΕΣ.

49 Έχοντας επίγνωση του γεγονότος ότι οι καταναλωτές είναι περισσότερο ευαισθητοποιημένοι όσον αφορά τον αντίκτυπο των αγοραστικών συνηθειών τους στο περιβάλλον, οι επιχειρήσεις έχουν επίσης αρχίσει να χρησιμοποιούν πληθώρα περιβαλλοντικών ισχυρισμών σε σχέση με τα προϊόντα τους. Μια μελέτη της Επιτροπής κατέληξε στο συμπέρασμα ότι, στο 80 % των περιπτώσεων που είχαν επιλεγεί, ηλεκτρονικά καταστήματα ή διαφημίσεις τροφίμων περιλάμβαναν τέτοιους **ισχυρισμούς** και ότι οι καταναλωτές μπορεί να πέσουν θύματα προβολής ψευδοοικολογικής ταυτότητας ή αλλιώς «πράσινου ξεπλύματος» (πρόκειται για την πρακτική της εμπορικής προώθησης ενός προϊόντος ως φιλικού προς το περιβάλλον χωρίς οι σχετικοί ισχυρισμοί να αποδεικνύονται).

50 Για την αντιμετώπιση του προβλήματος αυτού, το 2024 εκδόθηκε νέα **οδηγία όσον αφορά την ενδυνάμωση των καταναλωτών για την πράσινη μετάβαση**, με σκοπό την καλύτερη ενημέρωση και την προστασία τους από αθέμιτες πρακτικές επισήμανσης. Στις 22 Μαρτίου 2023, η Επιτροπή δημοσίευσε επίσης την **πρότασή** της σχετικά με την οδηγία για τους οικολογικούς ισχυρισμούς. Οι δύο αυτές νομικές πράξεις θα καθορίσουν τους όρους για τη χρήση σημάτων βιωσιμότητας και θα θεσπίσουν ένα πλαίσιο για την πιστοποίησή τους. Οι επιχειρήσεις τροφίμων θα υποχρεούνται να τεκμηριώνουν τους περιβαλλοντικούς ή οικολογικούς ισχυρισμούς που διατυπώνουν στην επισήμανση των προϊόντων τους. Ο αντίκτυπος αυτών των πράξεων θα διαπιστωθεί στο μέλλον.

51 Οι καταναλωτές εκτίθενται επίσης σε αυξανόμενο αριθμό σημάτων, λογοτύπων και συστημάτων τα οποία η Επιτροπή δεν παρακολουθεί συστηματικά. Σε **μελέτη** του 2013, η Επιτροπή εντόπισε 901 προαιρετικά συστήματα επισήμανσης τροφίμων, που αφορούσαν ευρωπαϊκά αγροδιατροφικά προϊόντα, αριθμός που δεν έχει έκτοτε επικαιροποιηθεί. Σύμφωνα με τη μελέτη αυτή, το ένα τρίτο των καταναλωτών που συμμετείχαν στην έρευνα θεωρούσε ότι οι ετικέτες προκαλούν σύγχυση και το ίδιο ποσοστό έκρινε ότι ήταν παραπλανητικές. Σε **έκθεση** της Επιτροπής του 2024 σχετικά με τα σήματα βιωσιμότητας εντοπίστηκαν περισσότερα από 200 στον τομέα των τροφίμων της ΕΕ. Συγκεκριμένα, αναφέρεται ότι το 12 % των νέων προϊόντων που διατίθενται στην αγορά συνοδεύονται από σήμα βιωσιμότητας σχετικό με τρόφιμα. Επιπλέον, τα κράτη μέλη που κάλυψε ο έλεγχός μας δεν έχουν ολοκληρωμένη εικόνα όλων των διαφορετικών ετικετών και σημάτων που χρησιμοποιούνται στα τρόφιμα.

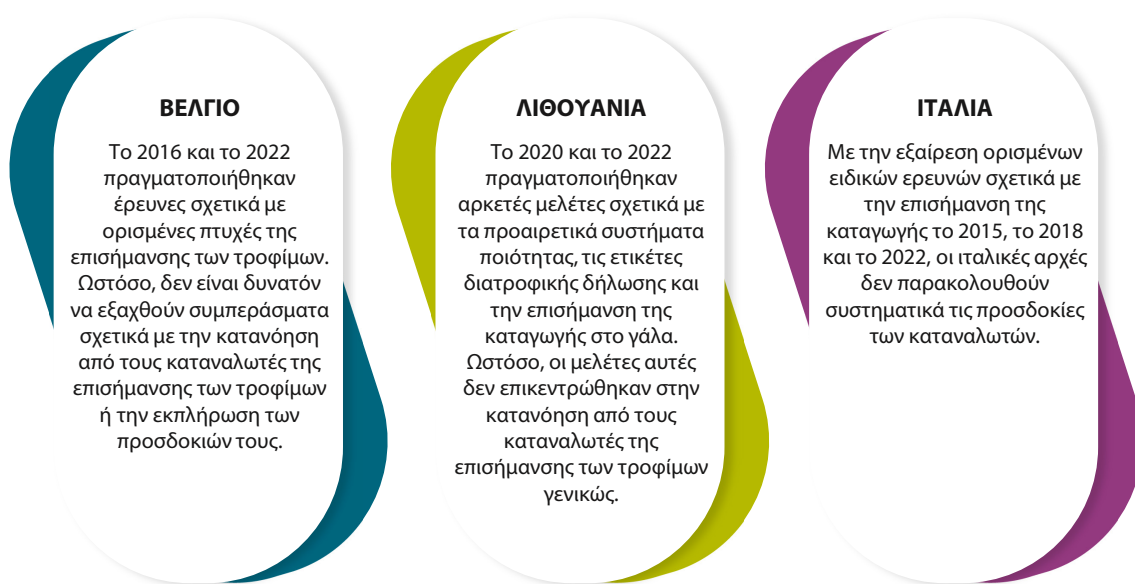
Οι ανάγκες των καταναλωτών και ο βαθμός κατανόησης των ετικετών δεν παρακολουθούνται συστηματικά

52 Με την εξαίρεση ορισμένων εκθέσεων (2020-2023), οι οποίες επικεντρώθηκαν σε συγκεκριμένες πτυχές, όπως η επισήμανση στο μπροστινό μέρος της συσκευασίας, η επισήμανση της καταγωγής, η ψηφιακή επισήμανση ή η σήμανση της ημερομηνίας, και ορισμένων *ad hoc* διαβουλεύσεων με τους καταναλωτές (όπως οι έρευνες του Ευρωβαρόμετρου σχετικά με τη σήμανση της ημερομηνίας), η Επιτροπή δεν παρακολουθεί συστηματικά κατά πόσον οι καταναλωτές κατανοούν τις ετικέτες ή αν οι κανόνες επισήμανσης των τροφίμων ανταποκρίνονται στις ανάγκες τους.

53 Η Επιτροπή ανταλλάσσει τακτικά απόψεις σχετικά με την επισήμανση των τροφίμων με τα κράτη μέλη στο πλαίσιο διάφορων επιτροπών και συνεδριάσεων ομάδων εμπειρογνομόνων, καθώς και με διάφορα ενδιαφερόμενα μέρη (όπως ερευνητικά ιδρύματα, οργανώσεις καταναλωτών, εκπροσώπους του κλάδου) στο πλαίσιο συμβουλευτικών ομάδων. Ωστόσο, από την ανάλυση των εγγράφων των συνεδριάσεων προκύπτει ότι, παρόλο που ορισμένες πτυχές της επισήμανσης των τροφίμων έχουν συζητηθεί, οι ανάγκες των καταναλωτών και ο βαθμός κατανόησης των ετικετών δεν παρακολουθούνται τακτικά.

54 Στα τρία κράτη μέλη που κάλυψε ο έλεγχός μας, οι αρχές δεν παρακολουθούσαν σε συστηματική βάση τις ανάγκες των καταναλωτών και τον βαθμό κατανόησης των ετικετών (βλέπε [γράφημα 13](#)). Ως εκ τούτου, δεν είναι δυνατόν να προσδιοριστεί αν οι καταναλωτές είναι επαρκώς ενημερωμένοι ή αν οι προσδοκίες τους ικανοποιούνται.

Γράφημα 13 – Παρακολούθηση των αναγκών των καταναλωτών και του βαθμού κατανόησης της επισήμανσης στα κράτη μέλη που κάλυψε ο έλεγχός μας

Πηγή: ΕΕΣ.

Οι καταναλωτές δεν κατανοούν πάντα τις ετικέτες και οι εκστρατείες ευαισθητοποίησης δεν αποτελούν προτεραιότητα

55 Δεν έχουν όλοι το ίδιο επίπεδο γνώσεων σχετικά με την επισήμανση των τροφίμων, με αποτέλεσμα πληροφορίες που ενδεχομένως είναι σαφείς για έναν ενημερωμένο καταναλωτή να μην είναι εξίσου σαφείς για κάποιον λιγότερο ενημερωμένο. Μολονότι ούτε η Επιτροπή ούτε τα κράτη μέλη παρακολουθούν συστηματικά τον βαθμό κατανόησης των ετικετών (βλέπε σημεία **52** έως **54**), από τα στοιχεία που υπάρχουν προκύπτει ότι οι καταναλωτές δεν τις κατανοούν πάντα. Σύμφωνα με τις **οργανώσεις προστασίας των καταναλωτών** και τις εθνικές αρχές με τις οποίες συνομιλήσαμε στα τρία κράτη μέλη που καλύψαμε, οι **καταναλωτές** θεωρούν ενίοτε περίπλοκο το σύστημα επισήμανσης τροφίμων της ΕΕ. Η σήμανση ημερομηνίας αποτελεί παράδειγμα επισήμανσης που δεν είναι πάντα σαφής για τους καταναλωτές.

56 Ο κανονισμός ΠΤΚ κατέστησε υποχρεωτικά δύο είδη σήμανσης της ημερομηνίας: «ανάλωση έως» (η ημερομηνία μετά την οποία το προϊόν δεν είναι πλέον ασφαλές προς κατανάλωση – χρησιμοποιείται για ιδιαιτέρως ευαλλοίωτα τρόφιμα) και «ανάλωση κατά προτίμηση πριν από ...» (η ημερομηνία μέχρι την οποία το τρόφιμο διατηρεί τη βέλτιστη ποιότητά του σε κατάλληλες συνθήκες αποθήκευσης). Στο πλαίσιο **μελέτης σχετικά με τη σήμανση της ημερομηνίας**, που εκπονήθηκε το 2018, η Επιτροπή εντόπισε τα εξής ζητήματα:

- ανεπαρκή αναγνωσιμότητα,
- έλλειψη σαφήνειας όσον αφορά τον τρόπο με τον οποίο οι επιχειρήσεις τροφίμων καθορίζουν τις ημερομηνίες,
- ανεπαρκή κατανόηση της σήμανσης της ημερομηνίας εκ μέρους των καταναλωτών (λόγου χάριν, λιγότεροι από τους μισούς ερωτηθέντες κατανοούσαν τη σημασία των εν λόγω ημερομηνιών).

57 Τα κράτη μέλη που επισκεφθήκαμε επιβεβαίωσαν ότι οι καταναλωτές δεν κατανοούν επαρκώς τους ισχύοντες κανόνες για τη σήμανση της ημερομηνίας. Το 2019, η Επιτροπή ζήτησε από την Ευρωπαϊκή Αρχή για την Ασφάλεια των Τροφίμων επιστημονικά στοιχεία, βάσει των οποίων παρέσχε στις επιχειρήσεις τροφίμων καθοδήγηση σχετικά με τη σήμανση της ημερομηνίας. Στο πλαίσιο της στρατηγικής «Από το αγρόκτημα στο πιάτο», η Επιτροπή ανακοίνωσε την αναθεώρηση των κανόνων της ΕΕ σχετικά με τη σήμανση της ημερομηνίας, μέχρι το τέλος του 2022. Οι επακόλουθες διαβουλεύσεις κατέδειξαν ότι, ενώ τα κράτη μέλη τάσσονταν υπέρ μιας εναρμονισμένης προσέγγισης, συμπεριλαμβανομένων εκστρατειών ενημέρωσης και εκπαιδευτικών προγραμμάτων σε επίπεδο ΕΕ, προτιμούσαν η αναθεώρηση της σήμανσης της ημερομηνίας να πραγματοποιηθεί στο πλαίσιο της ευρύτερης αναθεώρησης του κανονισμού ΠΤΚ. Ωστόσο, η Επιτροπή δεν έχει δημοσιεύσει ακόμη τη νομοθετική πρότασή της.

58 Το [Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο](#) κάλεσε την ΕΕ και τα κράτη μέλη να ενισχύσουν τη θέση των καταναλωτών, επιδεικνύοντας μεγαλύτερη προσοχή και επενδύοντας περισσότερο σε εκστρατείες ενημέρωσης και εκπαίδευσης που «απευθύνουν το σωστό μήνυμα στη σωστή ομάδα καταναλωτών». Η εκπαίδευση των καταναλωτών μπορεί να ενισχύσει σημαντικά τον βαθμό κατανόησης της επισήμανσης των τροφίμων. Αξίζει πάντως να σημειωθεί ότι, από το 2021 έως το 2025, η ΕΕ διέθεσε μόλις 5,5 εκατομμύρια ευρώ περίπου για εκστρατείες ευαισθητοποίησης σχετικά με την επισήμανση των τροφίμων.

59 Στα τρία κράτη μέλη που επισκεφθήκαμε, ελάχιστη σημασία δινόταν στις εκστρατείες πληροφόρησης των καταναλωτών, οι οποίες είναι σποραδικές και στοχεύουν μόνο σε συγκεκριμένους τομείς ενδιαφέροντος. Το 2022, η Ιταλία χρηματοδότησε εκστρατεία ενημέρωσης και επικοινωνίας με στόχο την ευαισθητοποίηση σχετικά με την πρωτοβουλία για το σύστημα «NutriInform Battery» και την επίτευξη συναίνεσης. Οι βελγικές αρχές διεξήγαγαν εκστρατεία ενημέρωσης του κοινού το 2021 για να βελτιώσουν την κατανόηση της σήμανσης της ημερομηνίας από τους καταναλωτές. Στη Λιθουανία, το Υπουργείο Υγείας διεξάγει τακτικές εκστρατείες ενημέρωσης με σκοπό την αύξηση της αναγνώρισης του σήματος Κλειδαρότρυπα.

Τα συστήματα ελέγχων, οι κυρώσεις και η αναφορά στοιχείων εμφανίζουν αδυναμίες

60 Βάσει των ενωσιακών κανόνων, τα κράτη μέλη οφείλουν να θεσπίσουν συστήματα ελέγχων για να διασφαλίζουν την ακρίβεια των πληροφοριών στις ετικέτες των τροφίμων και να επαληθεύουν αν οι επιχειρήσεις τροφίμων εφαρμόζουν ορθά τους κανόνες για την επισήμανση. Τα κράτη μέλη οφείλουν επίσης, αφενός, να καθορίζουν τις κυρώσεις που επιβάλλονται σε περίπτωση παράβασης των κανόνων επισήμανσης των τροφίμων και, αφετέρου, να αναφέρουν τα σχετικά με την επισήμανση προβλήματα στην Επιτροπή με διάφορα μέσα. Βάσει των πληροφοριών αυτών, η Επιτροπή παρακολουθεί την εφαρμογή των σχετικών κανόνων της ΕΕ.

61 Εξετάσαμε τα συστήματα ελέγχων και τις κυρώσεις που επιβάλλουν τα κράτη μέλη, καθώς και τον τρόπο με τον οποίο η Επιτροπή και τα κράτη μέλη αναφέρουν στοιχεία σχετικά με τους ελέγχους αυτούς. Αναμέναμε ότι:

- είχαν θεσπιστεί συστήματα ελέγχων και υπήρχε συντονισμός των ελέγχων·
- η συμμόρφωση με τους κανόνες επισήμανσης της ΕΕ ελεγχόταν αποτελεσματικά·
- τα κράτη μέλη επιβάλλουν αποτρεπτικές, αποτελεσματικές και αναλογικές κυρώσεις για παραβάσεις των κανόνων για την επισήμανση των τροφίμων·
- σχετικά με τους ελέγχους αναφέρονταν στοιχεία κατά τρόπο λυσιτελή.

Εφαρμόζονται συστήματα ελέγχων, τα οποία ωστόσο εμφανίζουν αδυναμίες

62 Διαπιστώσαμε ότι και τα 27 κράτη μέλη διαθέτουν συστήματα ελέγχων και διενεργούν ελέγχους σχετικά με τους κανόνες επισήμανσης των τροφίμων σύμφωνα με τα ετήσια σχέδια ελέγχων και τα πολυετή (επικαιροποιούμενα ανά τρία έως πέντε χρόνια) εθνικά σχέδια ελέγχων. Τα σχέδια αυτά καταρτίζονται βάσει ανάλυσης κινδύνου, καταγγελιών και *ad hoc* ελέγχων σε επιχειρήσεις τροφίμων.

63 Κατά τον χρόνο του ελέγχου μας, πέντε κράτη μέλη (Βέλγιο, Δανία, Λετονία, Μάλτα και Σλοβενία) δεν είχαν επικαιροποιήσει τα σχέδιά τους, μολονότι συνεχίζουν να διενεργούν ελέγχους σε ετήσια βάση. Η Επιτροπή παρακολουθεί τις σχετικές ενέργειες των ενδιαφερόμενων κρατών μελών, αλλά το ζήτημα εξακολουθεί να μην έχει διευθετηθεί.

64 Ο συντονισμός των διάφορων ελέγχων στα κράτη μέλη είναι απαραίτητος για την αποτελεσματική και αποδοτική λειτουργία του συστήματος. Ως εκ τούτου, σύμφωνα με τον [κανονισμό για τους επίσημους έλεγχους](#), κάθε κράτος μέλος θα πρέπει να ορίσει έναν ενιαίο φορέα αρμόδιο για τον συντονισμό της κατάρτισης του πολυετούς εθνικού σχεδίου ελέγχων¹³. Διαπιστώσαμε ότι αυτά τα εθνικά συστήματα ελέγχων ενίοτε είναι πολύπλοκα και συχνά εμπλέκουν διάφορες αρχές. Αυτό μπορεί να οδηγήσει σε μη αποδοτικές πρακτικές και κενά (βλέπε [πλαίσιο 3](#)). Μέχρι τον Σεπτέμβριο του 2024, έξι από τα 27 κράτη μέλη δεν είχαν ορίσει ενιαίο φορέα.

Πλαίσιο 3

Παραδείγματα της πολυπλοκότητας των συστημάτων ελέγχων

Το **Βέλγιο** διαθέτει δύο αρμόδιες αρχές σε ομοσπονδιακό επίπεδο και τρεις σε περιφερειακό. Στην πράξη, μία από αυτές έχει συντονιστικό ρόλο για την αναφορά στοιχείων στην Επιτροπή, όμως η εντολή της δεν καλύπτει τον έλεγχο της συνοχής ή της πληρότητας των στοιχείων. Το 2021, η Επιτροπή κατέληξε στο συμπέρασμα ότι ο συντονισμός μεταξύ των ομοσπονδιακών και των περιφερειακών αρχών ήταν ανεπαρκής και ότι η συμμόρφωση με τους κανόνες επισήμανσης της καταγωγής δεν μπορούσε να ελεγχθεί.

Το σύστημα ελέγχων της **Ιταλίας** για την εξακρίβωση της συμμόρφωσης με τους κανόνες επισήμανσης των τροφίμων περιλαμβάνει δύο κύριες αρμόδιες αρχές και τέσσερις αστυνομικές δυνάμεις. Καθεμία εξ αυτών εφαρμόζει δική της διαδικασία σχεδιασμού και διενεργεί δική της ανάλυση κινδύνου. Δεδομένης της πολυπλοκότητας του συστήματος και του πλήθους των εμπλεκόμενων αρχών, απαιτούνται πολλαπλές συμφωνίες συνεργασίας και πρωτοβουλίες συντονισμού, κάτι που ενέχει τον κίνδυνο δημιουργίας κενών στο σύστημα ελέγχων.

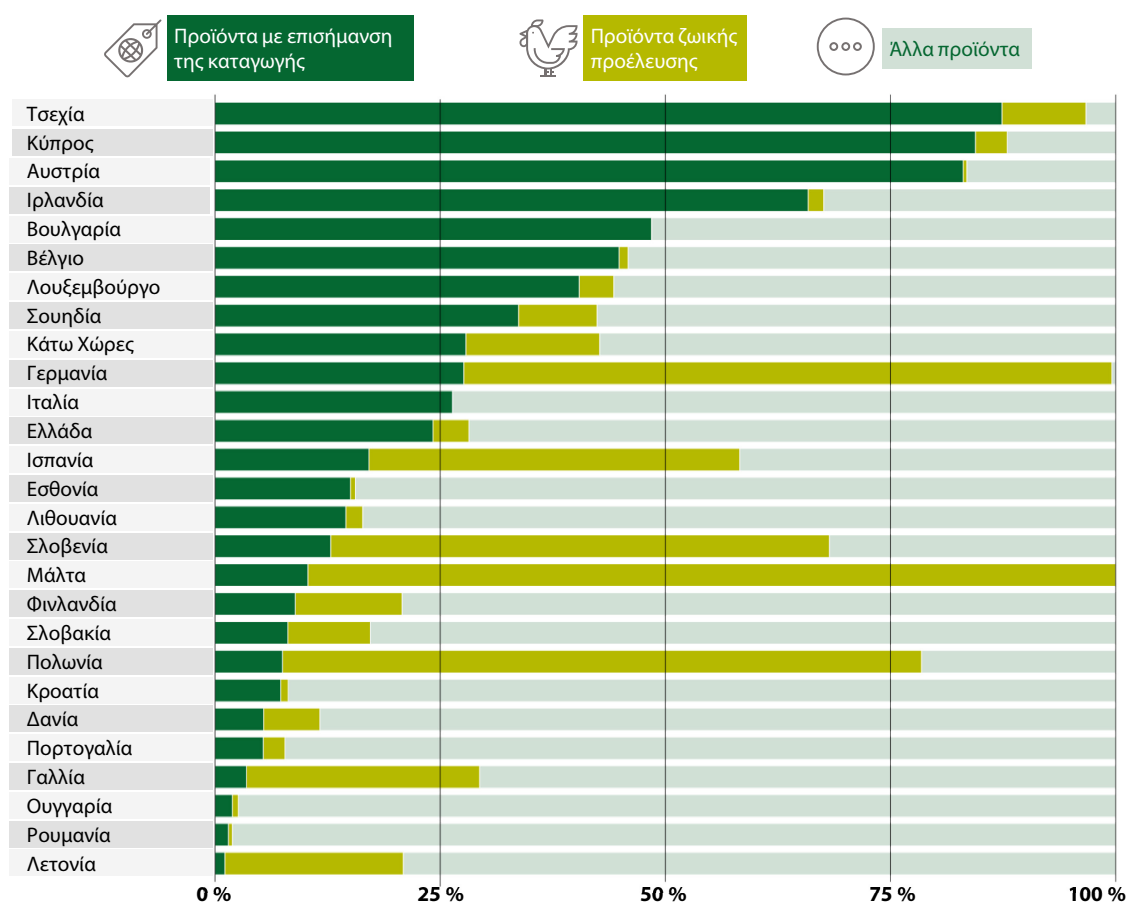
65 Η Επιτροπή ελέγχει τα συστήματα ελέγχων των κρατών μελών. Ήδη, στο πλαίσιο των ελέγχων της για το 2017 και το 2018 σε επτά κράτη μέλη (Βέλγιο, Ελλάδα, Γαλλία, Ιταλία, Λιθουανία, Πορτογαλία και Ρουμανία), είχε εντοπίσει προβλήματα συντονισμού σε ορισμένες χώρες. Στο πλαίσιο του ελέγχου μας, διαπιστώσαμε ότι η Ιταλία καθυστέρησε να προσαρμόσει το σύστημα ελέγχων της σε συνέχεια των παρατηρήσεων της Επιτροπής και ότι το σύστημα του Βελγίου εξακολουθεί να παρουσιάζει ορισμένες αδυναμίες. Η Επιτροπή δεν διατύπωσε παρατηρήσεις για τη Λιθουανία.

¹³ Άρθρο 109 του [κανονισμού \(ΕΕ\) 2017/625](#).

Αδυναμίες στους ελέγχους των προαιρετικών πληροφοριών και του ηλεκτρονικού εμπορίου

66 Αναλύσαμε τις ετήσιες εκθέσεις ελέγχου που τα 27 κράτη μέλη υπέβαλαν στην Επιτροπή για το 2022. Τα είδη των ελέγχων διέφεραν σημαντικά μεταξύ των κρατών μελών (βλέπε [γράφημα 14](#)). Ορισμένα κράτη μέλη επικεντρώνονταν στην επισήμανση της καταγωγής, ενώ άλλα έδιναν προτεραιότητα στα προϊόντα ζωικής προέλευσης ή σε άλλα προϊόντα (συμπεριλαμβανομένων ελέγχων σχετικά με τους ισχυρισμούς διατροφής και υγείας).

Γράφημα 14 – Επίσημοι έλεγχοι σχετικά με την επισήμανση των τροφίμων που διενεργήθηκαν από τα κράτη μέλη το 2022, ανά είδος (%)

Πηγή: ΕΕΣ, βάσει των ετήσιων εκθέσεων των κρατών μελών για το 2022.

67 Στο [γράφημα 15](#) παρουσιάζονται τα διαφορετικά επίπεδα ελέγχων, ανάλογα με το είδος των πληροφοριών στην ετικέτα. Οι έλεγχοι των κρατών μελών επικεντρώνονται κυρίως στις υποχρεωτικές πληροφορίες. Παραδείγματος χάριν, εστιάζουν στο κατά πόσον ο κατάλογος των συστατικών, τα αλλεργιογόνα και η διατροφική δήλωση εμφανίζονται σωστά και είναι ευανάγνωστα. Τα στοιχεία των κρατών μελών που επισκεφθήκαμε δείχνουν ότι οι έλεγχοι σχετικά με τα εν λόγω υποχρεωτικά στοιχεία διενεργούνται ικανοποιητικά.

Γράφημα 15 – Διαφορετικά επίπεδα ελέγχου των πληροφοριών στην επισήμανση των τροφίμων από τα κράτη μέλη

Επίπεδο ρύθμισης	Συχνότητα διενέργειας ελέγχων Τακτικοί, συστηματικοί έλεγχοι	Είδος πληροφορίας	Παραδείγματα
ΕΕ		Υποχρεωτικές πληροφορίες	Κατάλογος συστατικών, διατροφικές πληροφορίες, κ.λπ.
		Συστήματα ποιότητας της ΕΕ	
		Ισχυρισμοί διατροφής και υγείας	«Υψηλή περιεκτικότητα σε εδώδιμες ίνες»
Κράτη μέλη		Εθνικά συστήματα ποιότητας	
Χωρίς νομοθετική ρύθμιση		Σήματα με πιστοποίηση από τρίτους	
Χωρίς νομοθετική ρύθμιση		Σήματα χωρίς πιστοποίηση	Απεριόριστες δυνατότητες για διαφημιστικούς ισχυρισμούς, όπως «100 % φυσικό»

↓ Περιορισμένοι, ad hoc έλεγχοι

Πηγή: ΕΕΣ, βάσει συνεντεύξεων ελέγχου και έρευνας.

68 Από την άλλη πλευρά, οι έλεγχοι σχετικά με τις προαιρετικές πληροφορίες είναι ελάχιστοι ή ανύπαρκτοι, παρόλο που υπάρχει γενική υποχρέωση για έλεγχο της συμμόρφωσης των πληροφοριών αυτών με τη νομοθεσία της ΕΕ.

69 Όσον αφορά τις προαιρετικές πληροφορίες, οι ελεγκτικές αρχές των κρατών μελών εστιάζουν τους ελέγχους τους στα ρυθμιζόμενα από την ΕΕ συστήματα ποιότητας — την επισήμανση των βιολογικών προϊόντων και των προϊόντων με γεωγραφικές ενδείξεις — καθώς αυτό [απαιτείται](#) από τον κανονισμό για τους επίσημους ελέγχους. Όσον αφορά τους ισχυρισμούς διατροφής και υγείας, μολοντί ρυθμίζονται σε επίπεδο ΕΕ, διαπιστώσαμε ότι οι έλεγχοι σε επίπεδο κρατών μελών

ήταν ανεπαρκείς (βλέπε **πλαίσιο 4**). Οι αρχές ελέγχουν επίσης τα εθνικά συστήματα ποιότητας, όπως το Streekproduct (Βέλγιο), το Kokybe (Λιθουανία) ή το SQNPI, το εθνικό ολοκληρωμένο σύστημα ποιότητας παραγωγής (Ιταλία).

Πλαίσιο 4

Παράδειγμα ανεπαρκών ελέγχων των ισχυρισμών διατροφής και υγείας

Η Επιτροπή εντόπισε αδυναμίες κατά τον έλεγχο που πραγματοποίησε το 2010, σχετικά με τους ισχυρισμούς διατροφής και υγείας στην **Ιταλία**. Στο πλαίσιο του ελέγχου μας, διαπιστώσαμε ότι οι κατάλογοι ελέγχου που χρησιμοποιούνται εξακολουθούν να μην περιλαμβάνουν ρητά τους εν λόγω ισχυρισμούς.

Κατά τον έλεγχο που διενήργησε το 2018 στο **Βέλγιο**, η Επιτροπή επισήμανε ότι οι αρχές δεν καλύπτουν πλήρως τους κανόνες σχετικά με τους ισχυρισμούς διατροφής και υγείας. Κατά τη διάρκεια των εργασιών μας παρατηρήσαμε ότι ο γενικός κατάλογος ελέγχου για τον τομέα του λιανικού εμπορίου δεν περιλαμβάνει ειδικές εξακριβώσεις σχετικά με τους ισχυρισμούς και ότι η διατροφική αξία των συμπληρωμάτων διατροφής επαληθεύεται μόνο σε περιορισμένο αριθμό περιπτώσεων.

70 Για τη διαφήμιση των προϊόντων τους, οι επιχειρήσεις τροφίμων καταφεύγουν σε ολοένα μεγαλύτερο αριθμό προαιρετικών σημάτων και ισχυρισμών (βλέπε σημείο **51**)— που ενίοτε σχετίζονται με ζητήματα βιωσιμότητας (βλέπε σημεία **49-51**)— χρησιμοποιώντας ελκυστικά μηνύματα (π.χ. εικόνες αγελάδων σε βοσκή, απεικονίσεις φρούτων, ισχυρισμοί όπως «φυσικό», «χωρίς πρόσθετα» ή «χωρίς ΓΤΟ»). Ενώ πίσω από ορισμένα σήματα υπάρχουν συστήματα πιστοποίησης που βασίζονται σε επαλήθευση από ιδιωτικούς φορείς, άλλα ενδέχεται να μην υπόκεινται σε καμία διαδικασία πιστοποίησης. Σε αντίθεση με ό,τι ισχύει για άλλα είδη προαιρετικής επισήμανσης (π.χ. ισχυρισμοί διατροφής και υγείας), οι επιχειρήσεις τροφίμων δεν υπόκεινται σε συγκεκριμένους κανόνες για τη χρήση των εν λόγω σημάτων. Οι ελεγκτικές αρχές των κρατών μελών διενεργούν ελάχιστους ελέγχους σε σχέση με τα εν λόγω σήματα ή τους ισχυρισμούς αυτούς, λόγω χάριν, μόνον σε περίπτωση υπονοιών ή καταγγελιών. Συνεπώς, η αξιοπιστία των προαιρετικών σημάτων δεν ελέγχεται επαρκώς.

71 Από την πανδημία COVID-19 και έπειτα, σε όλα τα κράτη μέλη στα οποία πραγματοποιήσαμε επίσκεψη παρατηρήθηκε απότομη αύξηση των διαδικτυακών πωλήσεων τροφίμων, καθώς και αυξανόμενος αριθμός καταγγελιών σχετικά με ηλεκτρονικά καταστήματα. Οι τρεις χώρες διενεργούν ελέγχους στις διαδικτυακές πωλήσεις. Ελέγχουν κατά πόσον οι πληροφορίες που παρέχονται στους καταναλωτές

στους ιστότοπους (συμπεριλαμβανομένης της παρουσίασης και της διαφήμισης) είναι ορθές και σύμφωνες με τους κανόνες. Οι αρχές της Λιθουανίας ανέφεραν, συνολικά, υψηλό ποσοστό παραβάσεων στο ηλεκτρονικό εμπόριο (61,6 % το 2022), το οποίο περιλαμβάνει και τις πωλήσεις τροφίμων. Τα ποσοστά παραβάσεων στο ηλεκτρονικό λιανικό εμπόριο είναι υψηλότερα από ό,τι στο συμβατικό, γεγονός που σημαίνει ότι στα ηλεκτρονικά καταστήματα οι καταναλωτές συναντούν περισσότερα προϊόντα που δεν συμμορφώνονται με τους ενωσιακούς κανόνες για την επισήμανση των τροφίμων. Τα προϊόντα αυτά ενδέχεται να φέρουν παραπλανητικές πληροφορίες στη συσκευασία και να μην είναι ασφαλή προς κατανάλωση.

72 Κατά τους ελέγχους των ηλεκτρονικών πωλήσεων τροφίμων, οι αρχές των κρατών μελών αντιμετωπίζουν σειρά προβλημάτων.

- Μπορούν να επιβάλλουν κυρώσεις μόνον σε επιχειρήσεις τροφίμων που είναι καταχωρισμένες στη χώρα. Στις περιπτώσεις των ιστότοπων που είναι καταχωρισμένοι σε άλλα κράτη μέλη της ΕΕ, οι αρχές μπορούν να αναφέρουν το ζήτημα μέσω της ηλεκτρονικής πλατφόρμας iRASFF της Επιτροπής (βλέπε σημείο **09**).
- Όσον αφορά τους ιστότοπους εκτός ΕΕ, ο έλεγχος του ηλεκτρονικού λιανικού εμπορίου από τις αρχές είναι σχεδόν αδύνατος. Μπορούν να επικοινωνούν απευθείας με τον φορέα εκμετάλλευσης ή να ζητούν να δοθεί συνέχεια μέσω της πρεσβείας της τρίτης χώρας όπου βρίσκεται η έδρα του. Η διαδικασία αυτή δεν είναι πάντα γρήγορη, ούτε αποτελεσματική. Σε σχέση με τα άλλα κράτη μέλη που κάλυψε ο έλεγχος μας, η Ιταλία εφαρμόζει μια περισσότερο εξελιγμένη προσέγγιση για τον έλεγχο του ηλεκτρονικού εμπορίου, που θεωρούμε ότι αποτελεί ορθή πρακτική (βλέπε **γράφημα 16**).
- Τα συμπληρώματα διατροφής πωλούνται συχνά μέσω πλατφορμών ηλεκτρονικού εμπορίου ή ορισμένες φορές στα μέσα κοινωνικής δικτύωσης. Οι πωλήσεις τέτοιου είδους είναι δύσκολο να ελεγχθούν, καθώς συχνά πραγματοποιούνται μέσω ενός δικτύου μικρών ανεξάρτητων πωλητών.
- Τα διαδικτυακά καταστήματα μπορούν να κλείσουν (και να ανοίξουν εκ νέου με άλλο όνομα) πολύ γρήγορα, λόγω χάριν μόλις οι επιθεωρητές της αρχής του κράτους μέλους γνωστοποιήσουν την ταυτότητά τους κατά τη διάρκεια ελέγχου (με αποτέλεσμα οι επιθεωρητές να χάνουν τη δυνατότητα να δώσουν συνέχεια σε περίπτωση μη συμμόρφωσης).

Γράφημα 16 – Η προσέγγιση της Ιταλίας για τον έλεγχο του ηλεκτρονικού εμπορίου

Διάφορες **αστυνομικές αρχές** διενεργούν επίσης ελέγχους σχετικά με το ηλεκτρονικό εμπόριο. Ο Comando Carabinieri per la Tutela Agroalimentare συνεργάζεται με ομάδες παραγωγών, πραγματοποιεί διαδικτυακές αναζητήσεις για τον εντοπισμό προϊόντων παραποίησης/απομίμησης στο εξωτερικό και συνεργάζεται με άλλες αρχές για την αφαίρεση ιστότοπων. Η Guardia di Finanza διαθέτει ειδική μονάδα για την πραγματοποίηση ηλεκτρονικών ελέγχων. Μπορούν να απαγορεύσουν την πρόσβαση από την Ιταλία σε προβληματικούς ιστότοπους που είναι καταχωρισμένοι στο εξωτερικό.

Οι Ιταλικές αρχές δίνουν ιδιαίτερη προσοχή στα **προϊόντα που φέρουν γεωγραφική ένδειξη**, λόγω της σημασίας του αγροδιατροφικού τομέα για τη χώρα. Έχουν υπογράψει συμφωνίες με διάφορες μεγάλες πλατφόρμες ηλεκτρονικού εμπορίου (eBay, Alibaba, Amazon, Rakuten, Allegro και Ubuy), βάσει των οποίων καθίσταται δυνατή η αφαίρεση συνδέσμων προς προϊόντα παραποίησης/απομίμησης αμέσως μετά τον εντοπισμό τους.

Ακόμη, οι Ιταλικές αρχές συντονίζονται με **ομάδες παραγωγών** που διενεργούν ηλεκτρονικούς ελέγχους με δική τους πρωτοβουλία. Λόγου χάριν, ένας ειδικός οργανισμός βοηθά την Consorzio Parmigiano Reggiano να παρακολουθεί τις διαδικτυακές πλατφόρμες, αφαιρώντας συνδέσμους προς προϊόντα που χρησιμοποιούν παράνομα την ονομασία «Parmigiano Reggiano».

Οι Ιταλικές αρχές συνεργάζονται για την ανάπτυξη ενός **αυτοματοποιημένου συστήματος που βασίζεται στην τεχνητή νοημοσύνη**, τη διαδικτυακή ανίχνευση και την ιστοσυγκριτική για τον εντοπισμό πιθανών παραβάσεων στο διαδίκτυο που αφορούν τις γεωγραφικές ενδείξεις.

Πηγή: ΕΕΣ.

Τα πρόστιμα δεν είναι πάντοτε αποτρεπτικά, αποτελεσματικά ή αναλογικά

73 Τα τρία κράτη μέλη που επισκεφθήκαμε εφαρμόζουν διάφορες κυρώσεις για παραβάσεις των κανόνων για την επισήμανση των τροφίμων, όπως:

- προειδοποιήσεις (που επιτρέπουν στην υπεύθυνη επιχείρηση να διορθώσει την κατάσταση),
- πρόστιμα (διοικητικά πρόστιμα ή χρηματικές ποινές),
- απόσυρση ή ανάκληση προϊόντων,
- κατάσχεση προϊόντων,
- κλείσιμο της επιχείρησης ή ανάκληση της άδειας λειτουργίας.

74 Εστίασαμε την ανάλυσή μας στα πρόστιμα, καθώς αποτελούν το συνηθέστερο είδος κυρώσεων. Και τα τρία κράτη μέλη επιβάλλουν πρόστιμα βάσει διάφορων κριτηρίων, όπως η φύση της παράβασης, το είδος της επιχείρησης ή εάν συντρέχει υποτροπή. Βάσει των συνεντεύξεων που πραγματοποιήσαμε με τις αρχές των εν λόγω κρατών μελών και της ανάλυσης των τεκμηρίων, διαπιστώσαμε ότι το ύψος των προστίμων ποικίλλει σημαντικά και ενίοτε είναι πολύ χαμηλό (μη αποτρεπτικό) ή δεν αντιστοιχεί στη σοβαρότητα της παράβασης (μη αναλογικό), όπως περιγράφεται παρακάτω.

- Τα πρόστιμα που επιβάλλονται σε περίπτωση μη συμμόρφωσης με τους κανόνες για την επισήμανση των τροφίμων στη Λιθουανία είναι χαμηλά και κυμαίνονται από 16 έως 600 ευρώ. Σε σπάνιες περιπτώσεις παραπλανητικής διαφήμισης μπορεί να επιβληθούν υψηλότερα πρόστιμα (έως και 6 % των ετήσιων εσόδων της εταιρείας για το προηγούμενο οικονομικό έτος, με ανώτατο όριο τις 200 000 ευρώ σε περίπτωση υποτροπής).
- Στο Βέλγιο, μεταξύ του 2020 και του 2023, το μέσο ύψος των προστίμων στον κλάδο της διανομής τροφίμων ήταν 651 ευρώ και στον κλάδο της επεξεργασίας 1 197 ευρώ. Το πρόστιμο σε περίπτωση παράβασης μπορεί να φθάσει τις 80 000 ευρώ (ή έως και 4 % του ετήσιου κύκλου εργασιών, εάν αυτό το ποσό είναι υψηλότερο, κάτι που δεν έχει συμβεί ακόμη).
- Στην Ιταλία, το υψηλότερο πρόστιμο (ύψους έως και 40 000 ευρώ) επιβάλλεται σε επιχειρήσεις τροφίμων που εμπορεύονται προϊόντα των οποίων η ημερομηνία λήξης έχει παρέλθει. Μεταξύ του 2020 και του 2023, το μέσο ύψος των προστίμων που επέβαλε μια από τις αρμόδιες αρχές ήταν 1 717 ευρώ. Η αστυνομία επιβάλλει επίσης πρόστιμα, τα οποία δεν λαμβάνουν πάντοτε υπόψη το είδος της εταιρείας ή τη σοβαρότητα της παράβασης, γεγονός που τα καθιστά μη αναλογικά.

75 Οι ιταλικές και οι βελγικές αρχές μάς ανέφεραν ότι αντιμετωπίζουν δυσκολίες στην εκτέλεση των πράξεων επιβολής προστίμων, κάτι που επηρεάζει την αποτελεσματικότητά τους. Τόνισαν επίσης ότι, όταν ο παραβάτης δεν καταβάλλει το πρόστιμο και η υπόθεση οδηγείται στη δικαιοσύνη, η εισαγγελική αρχή συχνά αποφασίζει να τη θέσει στο αρχείο χωρίς περαιτέρω ενέργειες. Από τον Ιανουάριο του 2024, το Βέλγιο εφαρμόζει μια νέα διαδικασία που καθιστά δυνατή την είσπραξη του μη καταβληθέντος προστίμου μέσω δικαστικού επιμελητή. Η αποτελεσματικότητα του συστήματος αυτού δεν έχει εξακριβωθεί ακόμη.

Οι ρυθμίσεις για την αναφορά στοιχείων από τα κράτη μέλη σχετικά με τους επίσημους ελέγχους είναι επαχθείς και η προστιθέμενη αξία δεν είναι σαφής

76 Τα κράτη μέλη οφείλουν, να αναφέρουν σε ετήσια βάση στην Επιτροπή στοιχεία σχετικά με τους επίσημους ελέγχους τους, συμπεριλαμβανομένων των ελέγχων για την επισήμανση των τροφίμων. Αυτό δίνει τη δυνατότητα στην Επιτροπή να έχει συστηματικά συνολική εικόνα των ζητημάτων που αφορούν την επισήμανση των τροφίμων. Εκείνη, με τη σειρά της, καταρτίζει ετήσια συνοπτική έκθεση για την ΕΕ των 27.

77 Το 2020, η Επιτροπή επικαιροποίησε τις ρυθμίσεις σχετικά με την αναφορά στοιχείων. Σύμφωνα με τους εκπροσώπους εθνικών αρχών με τους οποίους συνομιλήσαμε στα τρία κράτη μέλη στα οποία πραγματοποιήσαμε επίσκεψη, το επικαιροποιημένο υπόδειγμα της Επιτροπής είναι δύσκολο. Αυτό οφείλεται κυρίως στο γεγονός ότι επικεντρώνεται στην ασφάλεια των τροφίμων, ενώ οι έλεγχοι εστιάζουν σε άλλα ζητήματα (π.χ. ποιότητα) ή στο γεγονός ότι η αναφορά στοιχείων σε εθνικό επίπεδο γίνεται με άξονα τις επιχειρήσεις τροφίμων (και όχι ομάδες προϊόντων, όπως στο υπόδειγμα).

78 Εξετάσαμε τις σχετικές με την επισήμανση των τροφίμων πληροφορίες στις ετήσιες εκθέσεις ελέγχου των 27 κρατών μελών. Διαπιστώσαμε ότι πολλά δεν κατάφεραν να το συμπληρώσουν και προτίμησαν να παράσχουν πρόσθετες πληροφορίες στα παραρτήματα των εκθέσεών τους. Η πρακτική αυτή περιπλέκει την επεξεργασία και την ανάλυση των πληροφοριών από την Επιτροπή.

79 Η Επιτροπή αναγνωρίζει ότι, λόγω ασυνεπειών στα στοιχεία που παρέχουν τα κράτη μέλη, υπάρχουν κενά στη συνοπτική έκθεση για την ενημέρωση του κοινού σχετικά με τους επίσημους ελέγχους στον τομέα της επισήμανσης των τροφίμων.

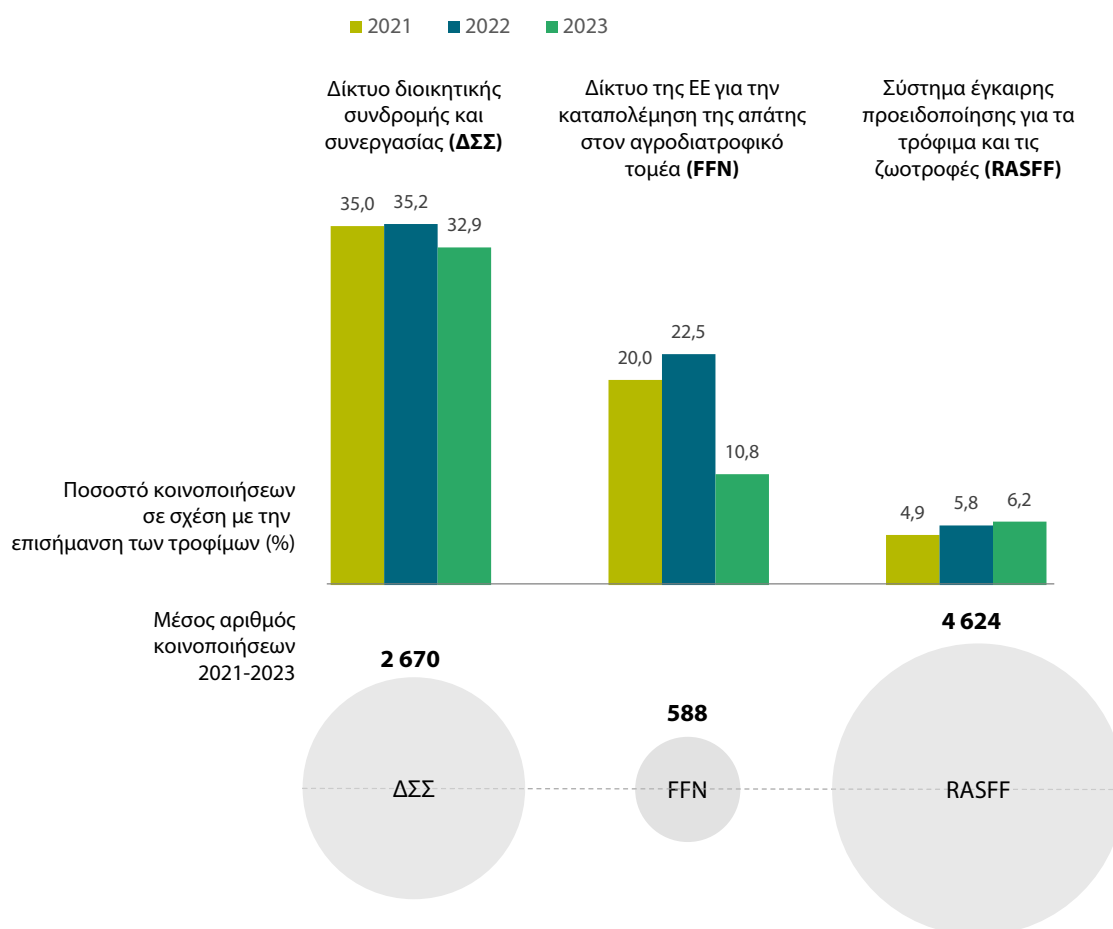
80 Εκτός από την αναφορά στοιχείων σχετικά με τους επίσημους ελέγχους σε ετήσια βάση, το [δίκτυο προειδοποίησης και συνεργασίας](#) επιτρέπει στις αρχές των κρατών μελών να ανταλλάσσουν ταχέως πληροφορίες και να συνεργάζονται όσον αφορά τους επίσημους ελέγχους στην αγροδιατροφική αλυσίδα. Αποτελείται από τρεις συνιστώσες:

- ο το σύστημα έγκαιρης προειδοποίησης για τα τρόφιμα και τις ζωοτροφές, για τις περιπτώσεις μη συμμόρφωσης που ενέχουν πιθανό κίνδυνο για την υγεία·

- ο το δίκτυο διοικητικής συνδρομής και συνεργασίας, για τις περιπτώσεις μη συμμόρφωσης που δεν ενέχουν κίνδυνο για την υγεία·
- ο το δίκτυο της ΕΕ για την καταπολέμηση της απάτης στον αγροδιατροφικό τομέα, για περιπτώσεις υπόνοιας απάτης.

81 Τα κράτη μέλη ανταλλάσσουν πληροφορίες μέσω κοινοποιήσεων στην πλατφόρμα iRASFF. Αναλύσαμε όλες τις σχετικές κοινοποιήσεις των 27 κρατών μελών στην πλατφόρμα iRASFF κατά το διάστημα 2021-2023 (βλέπε [γράφημα 17](#)).

Γράφημα 17 – Ποσοστό και αριθμός κοινοποιήσεων που σχετίζονται με την επισήμανση των τροφίμων στις τρεις συνιστώσες της βάσης δεδομένων (2021-2023)

Πηγή: ΕΣΣ, βάσει των αναφορών του δικτύου προειδοποίησης και συνεργασίας, και δεδομένων της iRASFF.

82 Ο αριθμός των κοινοποιήσεων διαφέρει σημαντικά μεταξύ των κρατών μελών. Παραδείγματος χάριν, η Γερμανία είχε να επιδείξει τη μεγαλύτερη δραστηριότητα, με 419 κοινοποιήσεις μέσω του δικτύου διοικητικής συνδρομής και συνεργασίας, ενώ πέντε κράτη μέλη (Βουλγαρία, Ελλάδα, Κροατία, Πορτογαλία και Σλοβενία) δεν είχαν αποστείλει καμία κοινοποίηση. Η απόκλιση στον αριθμό των κοινοποιήσεων μπορεί να εξηγηθεί εν μέρει από το γεγονός ότι τα κράτη μέλη χρησιμοποιούν με διαφορετικό τρόπο τις κοινοποιήσεις στην πλατφόρμα iRASFF και αντιλαμβάνονται διαφορετικά τι συνιστά μη συμμόρφωση. Σύμφωνα με τις εκθέσεις της Επιτροπής, τα ζητήματα που αφορούν ισχυρισμούς και σφάλματα στην επισήμανση είναι αυτά που [αναφέρουν](#) συχνότερα τα κράτη μέλη μέσω του δικτύου προειδοποίησης και συνεργασίας.

83 Ορισμένα κράτη μέλη παρατήρησαν ότι η ενσωμάτωση των τριών συνιστωσών του iRASFF σε ένα ενιαίο σύστημα είναι περίπλοκη, από οργανωτική άποψη, λόγω του επιμερισμού των αρμοδιοτήτων και ευθυνών. Το 2022, η Υπηρεσία Εσωτερικού Λογιστικού Ελέγχου της Επιτροπής επισήμανε ότι η τρέχουσα αρχιτεκτονική του συστήματος ΤΠ δεν είναι αποδοτική, καθώς η διαχείριση των κοινοποιήσεων απαιτεί την εκτέλεση σειράς ενεργειών με μη αυτόματο τρόπο, και ότι παρατηρούνται διάφορα προβλήματα όσον αφορά την ιχνηλασιμότητα των υποθέσεων και την ποιότητα των δεδομένων.

84 Η Επιτροπή δημοσιοποιεί μέρος των πληροφοριών που κοινοποιούν τα κράτη μέλη μέσω της δικτυακής πύλης [RASFF Window](#), η οποία κατά κανόνα δεν περιλαμβάνει πληροφορίες που θα καθιστούσαν δυνατή την ταυτοποίηση ενός προϊόντος (π.χ. την ονομασία προϊόντων ή εταιρειών). [Παραδείγματος χάριν](#), σε περίπτωση ανάκλησης ενός προϊόντος, ο καταναλωτής δεν θα ήταν σε θέση να βρει την ονομασία του προϊόντος στη διαδικτυακή πύλη. Αντιθέτως, οι πληροφορίες αυτές μπορεί να είναι διαθέσιμες στα ίδια τα καταστήματα (π.χ. κοινοποίηση ανάκλησης στα ράφια) ή μέσω των διαύλων πληροφόρησης των εθνικών αρχών.

Συμπεράσματα και συστάσεις

85 Συνολικά, καταλήγουμε στο συμπέρασμα ότι η επισήμανση των τροφίμων στην ΕΕ μπορεί να βοηθήσει τους καταναλωτές να κάνουν καλύτερα τεκμηριωμένες αγοραστικές επιλογές, αλλά ότι το νομικό πλαίσιο της ΕΕ εμφανίζει σημαντικά κενά, καθώς και αδυναμίες όσον αφορά την παρακολούθηση, την αναφορά στοιχείων, τα συστήματα ελέγχων και τις κυρώσεις. Αυτό έχει ως αποτέλεσμα οι καταναλωτές να βρίσκονται αντιμέτωποι με ετικέτες που μπορεί να προκαλούν σύγχυση, να είναι παραπλανητικές ή ενδεχομένως δυσνόητες.

86 Διαπιστώσαμε ότι το νομικό πλαίσιο της ΕΕ, παρέχοντας τον ορισμό ορισμένων κίριων εννοιών και καθιστώντας υποχρεωτική τη συμπερίληψη συγκεκριμένων πληροφοριών στις ετικέτες, καθορίζει το πλαίσιο όσον αφορά τις βασικές πληροφορίες που πρέπει να περιλαμβάνονται στις ετικέτες τροφίμων (σημεία **16-19**). Ωστόσο, από τις 11 προγραμματισμένες επικαιροποιήσεις του νομικού πλαισίου που προβλέπονται στον κανονισμό σχετικά με την παροχή πληροφοριών για τα τρόφιμα στους καταναλωτές (κανονισμός ΠΤΚ) και στον κανονισμό για τους ισχυρισμούς διατροφής και υγείας, οι επτά δεν έχουν ολοκληρωθεί. Μέχρι τον Σεπτέμβριο του 2024, η Επιτροπή είχε ολοκληρώσει τις εργασίες μόνο σχετικά με τέσσερα από τα 11 θέματα. Επιπλέον, οι εργασίες για την επισήμανση της καταγωγής και τα αλκοολούχα ποτά βρίσκονται ακόμη σε εκκρεμότητα (σημεία **20-24**). Ως εκ τούτου, το πλαίσιο παρουσιάζει σημαντικά κενά, συμπεριλαμβανομένων της απουσίας καταλόγου με τους επιτρεπόμενους στην ΕΕ ισχυρισμούς υγείας για τα φυτικά προϊόντα και ενωσιακών κανόνων για τις ετικέτες προϊόντων για χορτοφάγους και βίγκαν. Τα κράτη μέλη έχουν υλοποιήσει διάφορες πρωτοβουλίες για να αντισταθμίσουν ορισμένα από τα κενά του ενωσιακού πλαισίου. Θεωρούμε ότι όλα αυτά περιορίζουν την ικανότητα των καταναλωτών να κάνουν τεκμηριωμένες επιλογές και προκαλούν ανισότητα όσον αφορά την πρόσβασή τους σε ορισμένες πληροφορίες σχετικά με τρόφιμα στα διάφορα κράτη μέλη (σημεία **25-45**).

Σύσταση 1 – Να καλυφθούν τα κενά στο νομικό πλαίσιο της ΕΕ για την επισήμανση των τροφίμων

Η Επιτροπή οφείλει:

- α) να δρομολογήσει επειγόντως τις εκκρεμείς ενέργειες που προβλέπονται στον κανονισμό ΠΤΚ και στον κανονισμό για τους ισχυρισμούς, ιδίως όσον αφορά τα θέματα για τα οποία το αναμενόμενο επακόλουθο είναι η έκδοση νομικής πράξης (δηλαδή τους ισχυρισμούς σχετικά με τα φυτικά προϊόντα και την προληπτική επισήμανση των αλλεργιογόνων).
- β) να συνεχίσει τις εργασίες για την αντιμετώπιση των εκκρεμών ζητημάτων σε σχέση με την επισήμανση της καταγωγής και τα αλκοολούχα ποτά.

Ημερομηνία-στόχος: 2027

87 Οι διαρκώς εξελισσόμενες πρακτικές επισήμανσης των επιχειρήσεων τροφίμων (ετικέτες, ισχυρισμοί, εικόνες, διαφημιστικά συνθήματα κ.λπ.) περιπλέκουν περαιτέρω την κατάσταση για τους καταναλωτές. Οι αρχές των κρατών μελών επισήμαναν πρακτικές που μπορούν να παραπλανήσουν ή να προκαλέσουν σύγχυση. Οι κανόνες και οι κατευθυντήριες γραμμές της ΕΕ δεν παρέχουν επαρκώς σαφή βάση για την αποτροπή τους. Από την άλλη πλευρά, οι επιχειρήσεις τροφίμων προβάλλουν πληθώρα περιβαλλοντικών ισχυρισμών στα προϊόντα τους, οι οποίοι, όταν δεν είναι τεκμηριωμένοι, εκθέτουν τους καταναλωτές σε κίνδυνο προβολής ψευδοοικολογικής ταυτότητας. Η πρόσφατη οδηγία για την ενδυνάμωση των καταναλωτών και η επικείμενη για τους οικολογικούς ισχυρισμούς αναμένεται να καλύψουν το ζήτημα αυτό. Οι καταναλωτές έρχονται επίσης αντιμέτωποι με έναν αυξανόμενο αριθμό σημάτων/ετικετών, συνολική εικόνα των οποίων δεν έχουν ούτε η Επιτροπή ούτε τα κράτη μέλη που επιλέξαμε (σημεία [46-51](#)).

Σύσταση 2 – Να ενταθούν οι προσπάθειες για ανάλυση των πρακτικών επισήμανσης

Η Επιτροπή οφείλει:

- α) να αναλύει, τακτικά και ενεργώντας προδραστικά, τις πρακτικές επισήμανσης στις οποίες εκτίθενται οι καταναλωτές·
- β) από κοινού με τα κράτη μέλη, να βελτιώσει την καθοδήγηση για τις επιχειρήσεις τροφίμων.

Ημερομηνία-στόχος: 2027

88 Η Επιτροπή και τα κράτη μέλη δεν παρακολουθούσαν συστηματικά τις ανάγκες των καταναλωτών και τον βαθμό στον οποίο κατανοούν τις ετικέτες. Ως εκ τούτου, δεν είναι δυνατόν να προσδιοριστεί αν είναι επαρκώς ενημερωμένοι ή αν οι προσδοκίες τους ικανοποιούνται (σημεία [52-54](#)).

89 Οι καταναλωτές δεν κατανοούν πάντα τις ετικέτες και σε κάποιες περιπτώσεις θεωρούν περίπλοκο το σύστημα επισήμανσης των τροφίμων της ΕΕ. Ακόμη και υποχρεωτικές πληροφορίες, όπως η σήμανση της ημερομηνίας, δεν είναι πάντα εύκολα κατανοητές. Διαπιστώσαμε ότι οι εκστρατείες των κρατών μελών για την ενημέρωση των καταναλωτών είναι σποραδικές (σημεία [55-59](#)).

Σύσταση 3 – Να παρακολουθούνται οι προσδοκίες των καταναλωτών και να ληφθούν μέτρα για να αυξηθεί ο βαθμός κατανόησης της επισήμανσης των τροφίμων

Η Επιτροπή οφείλει:

- α) από κοινού με τα κράτη μέλη, να παρακολουθεί συστηματικά τις ανάγκες των καταναλωτών και τον βαθμό στον οποίο κατανοούν τις ετικέτες των τροφίμων·
- β) να υποστηρίξει τα κράτη μέλη στις προσπάθειές τους να βελτιώσουν την κατανόηση των πληροφοριών στην επισήμανση των τροφίμων από τους καταναλωτές, λόγου χάριν, μέσω εκστρατειών ενημέρωσης και ευαισθητοποίησης ή ενός οδηγού για την επισήμανση των τροφίμων απευθυνόμενου στους καταναλωτές.

Ημερομηνία-στόχος: 2027

90 Διαπιστώσαμε ότι και τα 27 κράτη μέλη διαθέτουν συστήματα ελέγχων και διενεργούν ελέγχους σχετικά με τη συμμόρφωση με τους κανόνες επισήμανσης των τροφίμων σύμφωνα με τα ετήσια σχέδια ελέγχου τους και τα πολυετή εθνικά σχέδια ελέγχου. Τα τελευταία δεν είναι πάντοτε επικαιροποιημένα και διαπιστώσαμε ότι στα τρία κράτη μέλη που καλύψαμε υπάρχει περιθώριο για βελτίωση του συντονισμού των ελέγχων (σημεία [62-65](#)).

91 Οι έλεγχοι λειτουργούν ικανοποιητικά για τα υποχρεωτικά στοιχεία της επισήμανσης των τροφίμων, αλλά είναι σπάνιοι ή ανύπαρκτοι όσον αφορά τις προαιρετικές πληροφορίες. Επιπλέον, οι καταναλωτές δεν έχουν στην πραγματικότητα τρόπο να διακρίνουν τις υποχρεωτικές πληροφορίες, που έχουν ελεγχθεί διεξοδικά, από τις προαιρετικές, των οποίων ο βαθμός αξιοπιστίας ποικίλλει (σημεία [66-70](#)).

92 Το ηλεκτρονικό λιανικό εμπόριο δεν ελέγχεται επαρκώς, αν και οι πωλήσεις αυξάνονται. Τέτοιοι έλεγχοι είναι δύσκολο να διενεργηθούν όταν οι πωλήσεις πραγματοποιούνται μέσω δικτυακών τόπων που είναι καταχωρισμένοι στην ΕΕ, και σχεδόν αδύνατοι όταν εμπλέκονται τρίτες χώρες. Ανάμεσα στα κράτη μέλη που κάλυψε ο έλεγχος μας, η Ιταλία εφαρμόζει μια περισσότερο εξελιγμένη προσέγγιση όσον αφορά τον έλεγχο του ηλεκτρονικού εμπορίου, την οποία θεωρούμε ορθή πρακτική (σημεία [71-72](#)).

93 Και τα τρία κράτη μέλη που επιλέξαμε επιβάλλουν κυρώσεις για παραβάσεις των κανόνων επισήμανσης των τροφίμων, με το ύψος των προστίμων να ποικίλλει. Διαπιστώσαμε ότι τα πρόστιμα αυτά δεν ήταν πάντοτε αποτρεπτικά, αποτελεσματικά ή αναλογικά (σημεία [73-75](#)).

Σύσταση 4 – Να ενισχυθούν οι έλεγχοι των κρατών μελών σχετικά με τα προαιρετικά σήματα και το ηλεκτρονικό λιανικό εμπόριο

Η Επιτροπή πρέπει να ενθαρρύνει τα κράτη μέλη να ενισχύσουν τους ελέγχους των προαιρετικών σημάτων και του ηλεκτρονικού εμπορίου, παρέχοντας καθοδήγηση και παραδείγματα ορθών πρακτικών.

Ημερομηνία-στόχος: 2027

94 Γενικά, οι απαιτήσεις αναφοράς στοιχείων είναι επαχθείς και χωρίς σαφή προστιθέμενη αξία. Τα κράτη μέλη υποβάλλουν σε ετήσια βάση στοιχεία στην Επιτροπή σχετικά με τους επίσημους ελέγχους τους. Οι αρχές ορισμένων εξ αυτών δεν ήταν σε θέση να συμπληρώσουν πλήρως το σχετικό υπόδειγμα της Επιτροπής. Η τελευταία αναγνώρισε ότι λόγω ασυνεπειών στα παρεχόμενα από τα κράτη μέλη στοιχεία όσον αφορά τους ελέγχους σχετικά με την επισήμανση των τροφίμων, υπάρχουν κενά στη συνοπτική έκθεσή της (σημεία **76-79**).

95 Τα κράτη μέλη ανταλλάσσουν επίσης πληροφορίες σχετικά με ζητήματα επισήμανσης των τροφίμων αποστέλλοντας κοινοποιήσεις μέσω της ηλεκτρονικής πλατφόρμας του συστήματος έγκαιρης προειδοποίησης για τα τρόφιμα και τις ζωοτροφές. Η Επιτροπή αναγνωρίζει ότι υπάρχουν προβλήματα όσον αφορά την ποιότητα των δεδομένων. Ένα τμήμα αυτής της πλατφόρμας είναι διαθέσιμο στο κοινό, αλλά κατά κανόνα δεν περιλαμβάνει πληροφορίες που θα επέτρεπαν την ταυτοποίηση ενός προϊόντος (π.χ. την ονομασία των προϊόντων ή των εταιρειών). Αυτό δυσχεραίνει τη χρήση της πύλης από τους καταναλωτές για να ενημερωθούν σχετικά με ζητήματα που αφορούν την ασφάλεια των τροφίμων και να προσαρμόσουν αναλόγως τις αγοραστικές τους συνήθειες (σημεία **80-84**).

Σύσταση 4 – Να βελτιώσει τη διαδικασία αναφοράς στοιχείων σχετικά με την επισήμανση των τροφίμων

Η Επιτροπή οφείλει:

- α) να βελτιώσει τη συνοχή των στοιχείων που αναφέρουν τα κράτη μέλη όσον αφορά τους ελέγχους σχετικά με την επισήμανση των τροφίμων, μεταξύ άλλων με τον εξορθολογισμό των ρυθμίσεών τους για την αναφορά στοιχείων·
- β) κατά την επικαιροποίηση της ηλεκτρονικής πλατφόρμας του συστήματος έγκαιρης προειδοποίησης για τα τρόφιμα και τις ζωοτροφές, να βελτιώσει την ποιότητα των στοιχείων και να ενισχύσει την παροχή στο κοινό πληροφοριών σχετικά με ζητήματα που αφορούν την επισήμανση των τροφίμων.

Ημερομηνία-στόχος: 2027

Η παρούσα έκθεση εγκρίθηκε από το Τμήμα Ι, του οποίου προεδρεύει η Joëlle Elvinger, Μέλος του Ελεγκτικού Συνεδρίου, στο Λουξεμβούργο, κατά τη συνεδρίασή του της 25ης Σεπτεμβρίου 2024.

Για το Ελεγκτικό Συνέδριο

Tony Murphy
Πρόεδρος

Παράρτημα

Παράρτημα Ι – Θέματα προς βελτίωση που αναφέρονται στον κανονισμό ΠΤΚ και τον κανονισμό για τους ισχυρισμούς

Θέμα	Σχετική διάταξη	Ημερομηνία-στόχος	Αναμενόμενη εκροή	Κατάσταση προόδου
Περιγράμματα θρεπτικών χαρακτηριστικών	Άρθρο 4, παράγραφος 1 – κανονισμός για τους ισχυρισμούς	19 Ιανουαρίου 2009	Περιγράμματα θρεπτικών χαρακτηριστικών και προϋποθέσεις για τη χρήση ισχυρισμών διατροφής ή υγείας όσον αφορά τα θρεπτικά συστατικά των τροφίμων	Σε εκκρεμότητα
Ισχυρισμοί υγείας	Άρθρο 13, παράγραφος 3 – κανονισμός για τους ισχυρισμούς	31 Ιανουαρίου 2010	Κατάλογος των επιτρεπόμενων ισχυρισμών και όλοι οι αναγκαίοι όροι για τη χρήση τους	Ολοκληρώθηκε εν μέρει· σε εκκρεμότητα όσον αφορά τους ισχυρισμούς σχετικά με τα φυτικά προϊόντα

Θέμα	Σχετική διάταξη	Ημερομηνία-στόχος	Αναμενόμενη εκροή	Κατάσταση προόδου
Αναγνωσιμότητα	Άρθρο 13, παράγραφος 4 – κανονισμός ΠΤΚ	-	Κατ' εξουσιοδότηση πράξεις	Καμία ενέργεια
Υποχρεωτική διατροφική δήλωση και κατάλογος των συστατικών για τα αλκοολούχα ποτά	Άρθρο 16 – κανονισμός ΠΤΚ	13 Δεκεμβρίου 2014	Έκθεση Νομοθετική πρόταση (κατά περίπτωση)	Η έκθεση έχει ολοκληρωθεί Η πρόταση για τον οίνο έχει υποβληθεί
Υποχρεωτική επισήμανση της καταγωγής i) για το κρέας χοιροειδών, προβατοειδών, αιγοειδών και πουλερικών, και ii) για περιπτώσεις που η καταγωγή του τροφίμου αναφέρεται αλλά δεν συμπίπτει με την καταγωγή του πρωταρχικού συστατικού του	Άρθρο 26, παράγραφοι 2, στοιχείο β), και 3 – κανονισμός ΠΤΚ	13 Δεκεμβρίου 2013	Εκτελεστικές πράξεις	Ολοκληρώθηκε
Υποχρεωτική επισήμανση της καταγωγής για το κρέας (πλην	Άρθρο 26, παράγραφος 5 – κανονισμός ΠΤΚ	13 Δεκεμβρίου 2014	Έκθεση προς το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και το Συμβούλιο	Ολοκληρώθηκε

Θέμα	Σχετική διάταξη	Ημερομηνία-στόχος	Αναμενόμενη εκροή	Κατάσταση προόδου
του βοείου και του κρέατος χοιροειδών, προβατοειδών, αιγοειδών και πουλερικών)· το γάλα και το γάλα ως συστατικό γαλακτοκομικών προϊόντων· τα μη επεξεργασμένα τρόφιμα· τα προϊόντα που αποτελούνται από ένα μόνο συστατικό· τα συστατικά που αντιστοιχούν σε περισσότερο από το 50 % τροφίμου			Προτάσεις για τροποποίηση των σχετικών ενωσιακών διατάξεων (ενδεχομένως)	Άνευ αντικείμενου
Υποχρεωτική αναγραφή της καταγωγής όσον αφορά το κρέας που χρησιμοποιείται ως συστατικό	Άρθρο 26, παράγραφος 6 – κανονισμός ΠΤΚ	13 Δεκεμβρίου 2013	Έκθεση προς το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και το Συμβούλιο Προτάσεις για τροποποίηση των σχετικών ενωσιακών διατάξεων (ενδεχομένως)	Ολοκληρώθηκε Άνευ αντικείμενου
Παρουσία trans-λιπαρών σε τρόφιμα και συνολικά στη διατροφή του πληθυσμού της Ένωσης	Άρθρο 30, παράγραφος 7 – κανονισμός ΠΤΚ	13 Δεκεμβρίου 2014	Έκθεση Νομοθετική πρόταση (κατά περίπτωση)	Ολοκληρώθηκε
Πρόσθετοι τρόποι αναγραφής της ενεργειακής αξίας και της	Άρθρο 35, παράγραφος 5 – κανονισμός ΠΤΚ	13 Δεκεμβρίου 2017	Έκθεση προς το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και το Συμβούλιο	Ολοκληρώθηκε

Θέμα	Σχετική διάταξη	Ημερομηνία-στόχος	Αναμενόμενη εκροή	Κατάσταση προόδου
ποσότητας θρεπτικών συστατικών			Προτάσεις για τροποποίηση των σχετικών ενωσιακών διατάξεων (ενδεχομένως)	Σε εκκρεμότητα
Ίχνη ουσιών που προκαλούν αλλεργίες ή δυσανεξίες	Άρθρο 36, παράγραφος 3, στοιχείο α) – κανονισμός ΠΤΚ	-	Εκτελεστικές πράξεις	Σε εκκρεμότητα
Καταλληλότητα του τροφίμου για χορτοφάγους ή βίγκαν	Άρθρο 36, παράγραφος 3, στοιχείο β) – κανονισμός ΠΤΚ	-	Εκτελεστικές πράξεις	Καμία ενέργεια
Προσλαμβανόμενες ποσότητες αναφοράς για συγκεκριμένες πληθυσμιακές ομάδες	Άρθρο 36, παράγραφος 3, στοιχείο γ) – κανονισμός ΠΤΚ	-	Εκτελεστικές πράξεις	Καμία ενέργεια
Απουσία ή μειωμένη παρουσία γλουτένης	Άρθρο 36, παράγραφος 3, στοιχείο δ) – κανονισμός ΠΤΚ	-	Εκτελεστικές πράξεις	Ολοκληρώθηκε

Παράρτημα II – Παραδείγματα πρακτικών επισήμανσης που μπορούν να παραπλανήσουν τους καταναλωτές

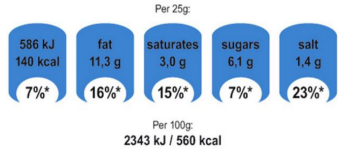

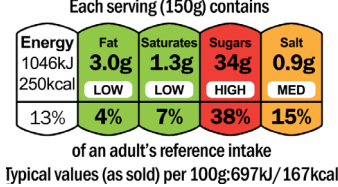
Είδος επισήμανσης	Παραδείγματα	Περιγραφή
Ένδειξη απουσίας συγκεκριμένων στοιχείων	<p>Χωρίς πρόσθετα</p> <p>Χωρίς συντηρητικά</p> <p>Χωρίς αντιβιοτικά</p>	<p>Η πρακτική αυτή αφορά την επισήμανση της απουσίας συγκεκριμένων στοιχείων (π.χ. «χωρίς αντιβιοτικά»). Χρησιμοποιείται από τις επιχειρήσεις τροφίμων ως εργαλείο εμπορικής προώθησης, διότι ορισμένοι καταναλωτές αναζητούν φυσικά, λιγότερο επεξεργασμένα τρόφιμα που δεν περιέχουν συνθετικά πρόσθετα και, ως εκ τούτου, θεωρούνται περισσότερο υγιεινά.</p> <p>Οι κανόνες της ΕΕ δεν καθορίζουν ειδικούς όρους για τη χρήση ισχυρισμών όπως «Χωρίς πρόσθετα» ή «Χωρίς συντηρητικά». Ωστόσο, οι πληροφορίες αυτές πρέπει να συμμορφώνονται με τις γενικές απαιτήσεις του κανονισμού ΠΤΚ (δηλαδή, να είναι ακριβείς και να μην παραπλανούν ούτε να προκαλούν σύγχυση στους καταναλωτές).</p>

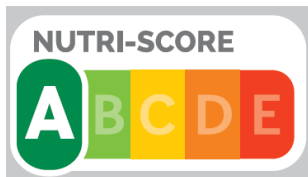
Είδος επισήμανσης	Παραδείγματα	Περιγραφή
Αναφορά μη πιστοποιημένων χαρακτηριστικών	Φρέσκο Φυσικό Ολικής άλεσης	<p>Ο ισχυρισμός «φυσικό» χρησιμοποιείται συχνά από τις επιχειρήσεις τροφίμων ως εργαλείο εμπορικής προώθησης, δεδομένου ότι αναδεικνύει μια θετική πτυχή. Ωστόσο, δεν υπάρχει επίσημος ορισμός του ισχυρισμού αυτού, παρά μόνο στο πλαίσιο του κανονισμού για τις αρωματικές ύλες (λόγου χάριν, «φυσικό άρωμα βανίλιας») και του κανονισμού για τους ισχυρισμούς (λόγου χάριν, «φυσικά υψηλή περιεκτικότητα σε ίνες»).</p> <p>Ορισμένες επιχειρήσεις τροφίμων τείνουν να παρουσιάζουν τα προϊόντα τους ως περισσότερο υγιεινά από ό,τι είναι στην πραγματικότητα, με αποτέλεσμα την παραπλάνηση των καταναλωτών. Παραδείγματος χάριν, δεν υπάρχουν κανόνες σχετικά με την ελάχιστη ποσότητα δημητριακών ολικής άλεσης που πρέπει να περιέχει ένα τρόφιμο ώστε να μπορεί να χρησιμοποιηθεί ο όρος «ολικής άλεσης», εκτός από την απαίτηση για ποσοτική ένδειξη.</p>

Είδος επισήμανσης	Παραδείγματα	Περιγραφή
Παράλειψη πληροφοριών	Χωρίς αλκοόλ Παράλειψη της λέξης «αποψυγμένο»	<p>Δεν υπάρχει εναρμονισμένη προσέγγιση για την ενημέρωση του καταναλωτικού κοινού στην ΕΕ ότι κάποιο προϊόν περιέχει ποσότητα αλκοόλ. Ενδέχεται να ισχύουν εθνικοί κανόνες. Η έννοια των μη αλκοολούχων ποτών δεν ορίζεται στη νομοθεσία της ΕΕ. Σύμφωνα με την τελωνειακή νομοθεσία, στο Βέλγιο, η μπίρα με περιεκτικότητα σε αλκοόλ κάτω του 0,5 % μπορεί να πωλείται ως μπίρα χωρίς αλκοόλ (ενώ το αντίστοιχο ποσοστό είναι 0,1 % στις Κάτω Χώρες και 1,2 % στη Γαλλία και την Ιταλία). Αυτό μπορεί να προκαλέσει σύγχυση στους καταναλωτές που δεν επιθυμούν να καταναλώσουν αλκοόλ για λόγους υγείας ή για θρησκευτικούς λόγους.</p> <p>Σύμφωνα με τους κανόνες της ΕΕ, η συσκευασία των τροφίμων που έχουν καταψυχθεί και στη συνέχεια διατίθενται στην αγορά αποψυγμένα πρέπει να φέρει την ένδειξη «αποψυγμένο», εκτός εάν η απόψυξη δεν ενέχει κινδύνους (π.χ. προϊόντα όπως το βούτυρο). Οι αρχές των κρατών μελών ανέφεραν ότι παρά την ύπαρξη ενωσιακών κανόνων, δεν είναι πάντα σαφές πότε μπορεί να εφαρμόζεται αυτή η εξαίρεση.</p>
Συνδεδεμένη με την ονομασία του προϊόντος	Χαρακτηρισμός «με υψηλή περιεκτικότητα σε κρέας» για την περιγραφή προϊόντων κρέατος	Οι αρχές της Λιθουανίας επισήμαναν ότι η περιγραφή των προϊόντων μπορεί ορισμένες φορές να είναι παραπλανητική. Παραδείγματος χάριν, ο χαρακτηρισμός «με υψηλή περιεκτικότητα σε κρέας», ώστε να θεωρηθεί ότι ένα προϊόν κρέατος, όπως ένα λουκάνικο, έχει ιδιαίτερα χαρακτηριστικά, παρόλο που πρόκειται για εγγενές χαρακτηριστικό του προϊόντος. Η πρακτική αυτή απαγορεύεται από τον κανονισμό ΠΤΚ.

Πηγή: Ανάλυση του ΕΕΣ.

Παράρτημα III – Είδη συστημάτων διατροφικής επισήμανσης στο μπροστινό μέρος της συσκευασίας στην ΕΕ και στο Ηνωμένο Βασίλειο

Ταξινομήσεις που παρουσιάζονται στη βιβλιογραφία		Παραδείγματα	Φορέας σχεδιασμού	Κράτος μέλος
Αφορά συγκεκριμένα θρεπτικά συστατικά	Αριθμητική Μη κατευθυντική	Προσλαμβανόμενες ποσότητες αναφοράς 	Ιδιωτικός	Σε ολόκληρη την ΕΕ
	Απλουστευτική (μη ερμηνευτική)	NutrInform Battery 	Δημόσιος	Ιταλία
	Χρωματική επισήμανση Ημι-κατευθυντική Αξιολογητική (ερμηνευτική)	Ετικέτα στο μπροστινό μέρος της συσκευασίας στο ΗΒ 	Δημόσιος	Ηνωμένο Βασίλειο

Ταξινομήσεις που παρουσιάζονται στη βιβλιογραφία			Παραδείγματα		Φορέας σχεδιασμού	Κράτος μέλος
Συνοπτικές ετικέτες	Θετικοί λογότυποι (έγκριση)	Κατευθυντική Αξιολογητική (ερμηνευτική)	Keyhole		Δημόσιος	Δανία, Λιθουανία, Σουηδία
			Λογότυποι καρδιάς/υγείας		ΜΚΟ Δημόσιος	Φινλανδία, Σλοβενία Κροατία
	Διαβαθμισμένοι δείκτες		Nutri-Score		Δημόσιος	Βέλγιο, Γερμανία, Γαλλία, Λουξεμβούργο, Κάτω Χώρες

Πηγή: ΕΕΣ, βάσει της έκθεσης της Επιτροπής προς το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και το Συμβούλιο σχετικά με τη χρήση πρόσθετων μορφών έκφρασης και παρουσίασης της διατροφικής δήλωσης, COM(2020) 207 final.

Συντομογραφίες:

Κανονισμός ΠΤΚ: Κανονισμός σχετικά με την παροχή πληροφοριών για τα τρόφιμα στους καταναλωτές

ΠΟΥ: Παγκόσμιος Οργανισμός Υγείας

RASFF: Σύστημα έγκαιρης προειδοποίησης για τα τρόφιμα και τις ζωοτροφές

Απαντήσεις της Επιτροπής

<https://www.eca.europa.eu/el/publications/sr-2024-23>

Χρονογραμμή

<https://www.eca.europa.eu/el/publications/sr-2024-23>

Κλιμάκιο ελέγχου

Στις ειδικές εκθέσεις του ΕΕΣ παρουσιάζονται τα αποτελέσματα των ελέγχων που αυτό διενεργεί επί πολιτικών και προγραμμάτων της ΕΕ ή επί διαχειριστικών θεμάτων που αφορούν συγκεκριμένους τομείς του προϋπολογισμού. Το ΕΕΣ επιλέγει και σχεδιάζει τα εν λόγω ελεγκτικά έργα κατά τρόπο ώστε αυτά να αποφέρουν τον μέγιστο αντίκτυπο, λαμβανομένων υπόψη των κινδύνων για τις επιδόσεις ή για τη συμμόρφωση, του επιπέδου των σχετικών εσόδων ή δαπανών, των επικείμενων εξελίξεων και του πολιτικού και δημόσιου συμφέροντος.

Ο εν προκειμένω έλεγχος επιδόσεων διενεργήθηκε από το Τμήμα Ελέγχου Ι (Βιώσιμη χρήση των φυσικών πόρων), του οποίου προεδρεύει η Joëlle Elvinger, Μέλος του ΕΕΣ. Επικεφαλής του ελέγχου ήταν η Keit Pentus – Rosimannus, Μέλος του ΕΕΣ, συνεπικουρούμενη από την Annikky Lamp, προϊσταμένη του ιδιαίτερου γραφείου της και τη Daria Bochnar, σύμβουλο στο ιδιαίτερο γραφείο της, τη Florence Fornaroli, διοικητικό στέλεχος, τον Άρη Κωνσταντινίδη, υπεύθυνο έργου, τις Marie Elgersma, Jolita Korzuniene και Els Brems, ελέγκτριες, και την Evelyn Hoffmann, ασκούμενη. Οι Zoe Amador, Paola Magnanelli και Viktorija Šablevičiūtė παρείχαν γλωσσική υποστήριξη, η Marika Meisenzahl υποστήριξη στη δημιουργία των γραφικών και η Judita Frangež γραμματειακή υποστήριξη.

Από αριστερά: Marie Elgersma, Άρης Κωνσταντινίδης, Annikky Lamp, Keit Pentus – Rosimannus, Florence Fornaroli, Daria Bochnar και Jolita Korzuniene.

ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΑ ΠΝΕΥΜΑΤΙΚΗΣ ΙΔΙΟΚΤΗΣΙΑΣ

© Ευρωπαϊκή Ένωση, 2024

Η πολιτική για την περαιτέρω χρήση εγγράφων του Ευρωπαϊκού Ελεγκτικού Συνεδρίου (ΕΕΣ) ορίζεται στην [απόφαση αριθ. 6-2019 του ΕΕΣ](#) για την πολιτική ανοικτών δεδομένων και την περαιτέρω χρήση εγγράφων.

Με εξαίρεση τις περιπτώσεις όπου ορίζεται διαφορετικά (π.χ. σε χωριστές ανακοινώσεις περί πνευματικής ιδιοκτησίας), το περιεχόμενο του ΕΕΣ που ανήκει στην ΕΕ παραχωρείται βάσει της άδειας [Creative Commons Attribution 4.0 International \(CC BY 4.0\)](#). Ισχύει, επομένως, ως γενικός κανόνας ότι η περαιτέρω χρήση επιτρέπεται υπό τον όρο ότι αναφέρεται η πηγή και επισημαίνονται οι αλλαγές. Κατά την περαιτέρω χρήση απαγορεύεται η διαστρέβλωση του αρχικού νοήματος ή μηνύματος των εγγράφων. Το ΕΕΣ δεν φέρει ευθύνη για οποιαδήποτε συνέπεια προερχόμενη από την περαιτέρω χρήση εγγράφων.

Εάν συγκεκριμένο περιεχόμενο αναφέρεται σε ταυτοποιήσιμα φυσικά πρόσωπα, π.χ. φωτογραφίες υπαλλήλων του ΕΕΣ, ή περιλαμβάνει έργα τρίτων, απαιτείται πρόσθετη έγκριση.

Όταν παραχωρείται η έγκριση, αυτή ακυρώνει και αντικαθιστά την ανωτέρω γενική έγκριση και αναφέρει σαφώς τυχόν περιορισμούς στη χρήση.

Για τη χρήση ή την αναπαραγωγή περιεχομένου που δεν ανήκει στην ΕΕ, ενδέχεται να χρειάζεται να ζητήσετε άδεια απευθείας από τους κατόχους των δικαιωμάτων πνευματικής ιδιοκτησίας. Τα δικαιώματα πνευματικής ιδιοκτησίας ή/και το σήμα όσον αφορά τα ακόλουθα στοιχεία δεν ανήκουν στην ΕΕ:

Τα οπτικά στοιχεία που περιέχονται στα γραφήματα και στο πλαίσιο που απαριθμούνται κατωτέρω σχεδιάστηκαν με τη χρήση πόρων των οποίων τα δικαιώματα πνευματικής ιδιοκτησίας ανήκουν σε διάφορους κατόχους:

Γράφημα 3: © [stock.adobe.com](#)/ wisannumkarng, Vlad Klok, FotoIdee.

Γραφήματα 7, 14 και 16: [Flaticon.com](#) © Freepik Company S.L. Με την επιφύλαξη παντός δικαιώματος.

Γράφημα 8: © [stock.adobe.com](#)/ Pilawan.

Γράφημα 10: (μπισκότα) © [stock.adobe.com](#)/ castecodesign, Giordano Aita, ludmila_m· (σοκολάτα) © [stock.adobe.com](#)/ castecodesign, Anastasi17.

Πλαίσιο 3: © [stock.adobe.com](#)/ VectorBum.

Σε διάφορα σημεία της έκθεσης, χρησιμοποιήθηκαν λογότυποι / εμπορικά σήματα που ανήκουν σε διαφορετικούς κατόχους δικαιωμάτων πνευματικής ιδιοκτησίας. [NutriScore](#) (γραφήματα 3, 11, 12 και παράρτημα III). [Healthy Living](#), [Heart Symbol](#) και [Protective Food Symbol](#) (γράφημα 11 και παράρτημα III). [Keyhole](#) και [Nutrinform Battery](#) (γραφήματα 11, 12 και παράρτημα III). [Λογότυπος βιολογικής παραγωγής](#), [λογότυποι γεωγραφικών ενδείξεων](#), [Kokybé](#), [Streekproduct](#), [Fairtrade](#) και [Πιστοποίηση κλιματικής ουδετερότητας](#) (γράφημα 15). [Προσλαμβανόμενες ποσότητες αναφοράς](#) και [σύστημα επισήμανσης στο μπροστινό μέρος της συσκευασίας του Ηνωμένου Βασιλείου](#) (παράρτημα III).

Το λογισμικό ή τα έγγραφα που καλύπτονται από δικαιώματα βιομηχανικής ιδιοκτησίας, όπως τα διπλώματα ευρεσιτεχνίας, τα εμπορικά σήματα, τα καταχωρισμένα σχέδια, οι λογότυποι και οι επωνυμίες/ονομασίες, εξαιρούνται από την πολιτική του ΕΕΣ για την περαιτέρω χρήση.

Το σύνολο των ιστότοπων των θεσμικών οργάνων της Ευρωπαϊκής Ένωσης εντός του ονόματος χώρου «europa.eu» παρέχει συνδέσμους προς ιστότοπους τρίτων. Δεδομένου ότι το ΕΕΣ δεν έχει έλεγχο επ' αυτών, σας συνιστούμε να εξετάζετε τις πολιτικές τους για την προστασία του ιδιωτικού απορρήτου και της πνευματικής ιδιοκτησίας.

Χρήση του λογότυπου του ΕΕΣ

Δεν επιτρέπεται η χρήση του λογότυπου του ΕΕΣ χωρίς την προηγούμενη σύμφωνη γνώμη του οργάνου.

HTML	ISBN 978-92-849-3042-5	ISSN 1977-5660	doi:10.2865/2557958	QJ-01-24-005-EL-Q
PDF	ISBN 978-92-849-3041-8	ISSN 1977-5660	doi:10.2865/6063388	QJ-01-24-005-EL-N

Οι ετικέτες παρέχουν στους καταναλωτές πληροφορίες σχετικά με το περιεχόμενο των τροφίμων και τους βοηθούν να λαμβάνουν τεκμηριωμένες αποφάσεις κατά την αγορά τους. Διαπιστώσαμε ότι η επισήμανση των τροφίμων στην ΕΕ μπορεί να βοηθήσει τους καταναλωτές να προβαίνουν σε καλύτερα τεκμηριωμένες επιλογές όταν αγοράζουν τρόφιμα, αλλά ότι υπάρχουν σημαντικά κενά στο νομικό πλαίσιο της ΕΕ καθώς και αδυναμίες όσον αφορά την παρακολούθηση, την αναφορά στοιχείων, τα συστήματα ελέγχων και τις κυρώσεις. Αυτό έχει ως αποτέλεσμα οι καταναλωτές να βρίσκονται αντιμέτωποι με ετικέτες που μπορεί να προκαλούν σύγχυση, να είναι παραπλανητικές ή ενδεχομένως δυσνόητες. Διατυπώνουμε σειρά συστάσεων που αποσκοπούν, μεταξύ άλλων, στην κάλυψη των κενών που εμφανίζει το νομικό πλαίσιο της ΕΕ για την επισήμανση των τροφίμων, στην εντατικοποίηση των προσπαθειών για ανάλυση των σχετικών πρακτικών και στη λήψη μέτρων προκειμένου να βελτιωθεί η κατανόηση της επισήμανσης από το καταναλωτικό κοινό.

Ειδική έκθεση του ΕΕΣ υποβαλλόμενη δυνάμει του άρθρου 287, παράγραφος 4, δεύτερο εδάφιο, ΣΛΕΕ.

ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ
ΕΛΕΓΚΤΙΚΟ
ΣΥΝΕΔΡΙΟ

Υπηρεσία Εκδόσεων
της Ευρωπαϊκής Ένωσης

ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΕΛΕΓΚΤΙΚΟ ΣΥΝΕΔΡΙΟ
12, rue Alcide De Gasperi
1615 Luxembourg
ΛΟΥΞΕΜΒΟΥΡΓΟ

Τηλ. +352 4398-1

Πληροφορίες: eca.europa.eu/el/contact
Ιστότοπος: eca.europa.eu
Twitter: @EUAuditors